

Profil praktyczny

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: zarządzanie

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek:

Państwowa Wyższa Szkoła Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży

Data przeprowadzenia wizytacji: 7-8.11.2020

Warszawa, 2020

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o przebiegu oceny	4
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	5
3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	6
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	6
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	9
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	14
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	17
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	21
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	23
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	25
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	27
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiąganych rezultatach	31
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	34
Zalecenia	36
4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)	36
5. Załączniki:	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego_____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Część I - ocena losowo wybranych prac etapowych_____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Część II - ocena losowo wybranych prac dyplomowych_____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 4. Wykaz zajęć/grup zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa**Błąd!** **Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach/grupach zajęć i ich ocena**Błąd!** **Nie zdefiniowano zakładki.**

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: dr hab. Jakub Brdulak, członek PKA

członkowie:

1. dr hab. Anna Tobolska, członek Polskiej Komisji Akredytacyjnej
2. dr hab. Witolda Kowal, ekspert Polskiej Komisji Akredytacyjnej
3. Gabriela Maciejewska, ekspert Polskiej Komisji Akredytacyjnej ds. studenckich
4. Dominik Czapczyk, ekspert Polskiej Komisji Akredytacyjnej ds. pracodawców
5. Ludwika Piwowarczyk, sekretarz zespołu oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku zarządzanie, prowadzonym w Państwowej Wyższej Szkole Informatyki i Przedsiębiorczości (PWSliP) w Łomży, została dokonana w roku akademickim 2020/2021 w ramach harmonogramu prac określonego przez Polską Komisję Akredytacyjną na rok akademicki 2019/2020, z uwagi na sytuację epidemiologiczną związaną z COVID-19. Poprzednia ocena jakości kształcenia na wizytowanym kierunku została przeprowadzona w ramach oceny programowej w 2014 roku i zakończyła się wydaniem oceny pozytywnej (Uchwała Nr 239 /2014 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 22 maja 2014 roku). Wizytacja odbyła się w formie zdalnej. Zespół oceniający PKA zapoznał się z raportem samooceny oraz pozostałą dokumentacją przekazaną przez Koordynatora z ramienia Uczelni w wirtualnej przestrzeni dyskowej. Przebieg wizytacji odbył się zgodnie z ustalonym harmonogramem – miały miejsce spotkania z Władzami Uczelni, z zespołem przygotowującym raport samooceny, ze studentami i przedstawicielami Samorządu Studentów oraz studenckiego ruchu naukowego, z nauczycielami akademickimi, z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, jak również z osobami odpowiedzialnymi za funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Przeprowadzono hospitację zajęć dydaktycznych i dokonano przeglądu wybranych prac dyplomowych i etapowych, jak również oceny infrastruktury wykorzystywanej w procesie kształcenia. Pod koniec wizytacji odbyło się spotkanie podsumowujące ZO PKA, podczas którego dokonano oceny stopnia spełnienia poszczególnych kryteriów, sformułowano uwagi i zalecenia, które przedstawiono władzom Uczelni na spotkaniu końcowym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	zarządzanie
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia I i II stopnia
Profil studiów	praktyczny
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne i niestacjonarne
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{1,2}	<u>Nauki o zarządzaniu i jakości:</u> I stopień - rachunkowość w zarządzaniu (73%), zarządzanie małym i średnim przedsiębiorstwem (77%), zarządzanie logistyką w przedsiębiorstwie (78%), zarządzanie projektami (80%) II stopień - zarządzanie w usługach i handlu (88%), zarządzanie finansami przedsiębiorstwa (74%) <u>Ekonomia i finanse:</u> I stopień - rachunkowość w zarządzaniu (27%), zarządzanie małym i średnim przedsiębiorstwem (23%), zarządzanie logistyką w przedsiębiorstwie (22%), zarządzanie projektami (20%) II stopień - zarządzanie w usługach i handlu (12%), zarządzanie finansami przedsiębiorstwa (26%)
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	6 semestrów/180 ECTS - I stopień 4 semestry/120 ECTS - II stopień
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	960 godzin/35 ECTS/6 miesięcy - I stopień 360 godzin/16 ECTS/3 miesiące - II stopień
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	I stopień:

¹W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

² Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

	<i>rachunkowość w zarządzaniu, zarządzanie małym i średnim przedsiębiorstwem, zarządzanie logistyką w przedsiębiorstwie, zarządzanie projektami</i> II stopień: <i>zarządzanie w usługach i handlu, zarządzanie finansami przedsiębiorstwa</i>	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	licencjat - I stopień magister - II stopień	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	112 - I stopień 27 – II stopień	111 I stopień
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	1800 godzin I stopień 1170 godzin II stopień	1053 godzin I stopień 678 godzin II stopień
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	95,08 ECTS I stopień 60,4 ECTS II stopień	53,72 ECTS I stopień 34,24 ECTS II stopień
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	102,98 ECTS I stopień 78 ECTS II stopień	102,98 ECTS I stopień 78 ECTS II stopień
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	60 ECTS I stopień 63 ECTS II stopień	60 ECTS I stopień 63 ECTS II stopień

3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Koncepcja kształcenia na kierunku zarządzanie I i II stopień, profil praktyczny wpisuje się w strategię Uczelni. Kierunek zarządzanie jest jednym z pierwszych kierunków uruchomionych na uczelni w momencie jej powstania. Uruchomienie drugiego stopnia w roku akademickim 2019/2020 jest naturalną kontynuacją rozszerzania programu studiów, w szczególności, iż Uczelnia przywiązuje również wagę do obszaru badawczego – Wydział posiada kategorię B.

Na moment wizyty (początek listopada 2020 roku) Uczelnia prowadziła dyskusje nad działaniami w obszarze strategicznym, stąd plan strategiczny na okres najbliższych lat nie był jeszcze ostatecznie zatwierdzony. Istotny wpływ na planowanie strategiczne ma pandemia COVID generując nowe ryzyka

i zaburzający w istotny sposób planowanie strategiczne. Obecna strategia była zorientowana wokół misji „Kształcimy praktyków” - tym samym kierunek zarządzania posiadał profil praktyczny.

Kierunek na dzień wizyty był przypisany do dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości (wiodąca) oraz ekonomia i finanse. Dyscypliny te dobrze oddają tożsamość kierunku. Jednakże obecne przypisanie zostało dokonane we wrześniu 2020 roku w wyniku wizytacji ZO PKA na innym kierunku. Do września 2020 kierunek był przypisany do starych dyscyplin zniesionych Ustawą z 2018 roku.

Kierunek jest zorientowany na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy, o czym świadczy duże zaangażowanie otoczenia społeczno-gospodarczego w jego tworzenie.

Obowiązujące dla kierunku zarządzanie efekty uczenia się i programy studiów są zatwierdzane uchwałami Senatu oraz Rady Wydziału Nauk Społecznych i Humanistycznych PWSliT w Łomży. W ramach sformułowanej koncepcji kierunku przyjęto określone założenia i cele kształcenia, które sformułowane zostały w obszarze wiedzy, umiejętności i kompetencji (patrz RS, s. 16-18), jak również sformułowane zostały efekty uczenia się (patrz RS, s. 3-10). Zgodnie z Programem studiów na rok 2019/2020, dla studiów I stopnia zostały sformułowane 43 efekty kierunkowe (w tym 19 w zakresie wiedzy, 14 w zakresie umiejętności oraz 10 w zakresie kompetencji społecznych). Dla studiów II stopnia zostało sformułowanych 26 efektów kierunkowych (w tym 11 w zakresie wiedzy, 9 w zakresie umiejętności oraz 6 w zakresie kompetencji społecznych). Ich ogólna liczba nie budzi większych zastrzeżeń, chociaż za relatywnie dużą należy uznać liczbę efektów w zakresie wiedzy dla studiów I stopnia.

Z analizy dokumentacji wynika, iż zatwierdzone w aktualnych programach efekty uczenia się dla studiów I stopnia obowiązują w niezmienionej postaci od dłuższego już czasu (patrz „Program studiów dla kierunku Zarządzania obowiązujący od 2013/2014”). W świetle wielu zmian, a zwłaszcza ostatnich rozporządzeń MNiSW w zakresie PRK oraz podziału na dyscypliny naukowe, zasadne byłoby dokonanie uaktualnienia sformułowanych efektów uczenia się. Brak tych modyfikacji skutkuje niewłaściwym opisem niektórych efektów. Zgodnie z przyjętymi charakterystykami PRK dla Poziomu 6 (Rozporządzenie MNiSW z 14.XI.2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji), efekty uczenia się powinny zakładać opanowanie wiedzy poznawczej w stopniu „zaawansowanym” (P6S_WG), a nie w stopniu „podstawowym”, co nie zostało właściwie sformułowane w przypadku wielu efektów kierunkowych (tj. Z1P_W01, Z1P_W04, Z1P_W08, Z1P_W15 i Z1P_W19). Poza tym, w opisie wielu z tej kategorii efektów niedostatecznie zostały zasygnalizowane aspekty „zastosowań praktycznych tej wiedzy”. W przypadku części efektów uczenia się odnoszących się do kategorii kontekstu wiedzy (P6S_WK), brakuje wskazania odpowiedniego kontekstu, co dość słabo wiąże je z zarządzaniem (patrz Z1P_W03, Z1P_W09, Z1P_W12). W odniesieniu do efektów w zakresie umiejętności wątpliwości budzi przyporządkowanie efektów do wskazanych kategorii, tj. Z1P_U04 (do kategorii P6S_UW) oraz efektów Z1P_U09 i Z1P_U10 (do kategorii P6S_UO). Warto jeszcze zwrócić uwagę, iż w opisie efektów uczenia się wykorzystuje się kategorie związane z nieobowiązującym już systemem podziału na dziedziny i dyscypliny naukowe (np. „nauki ekonomiczne”), co można zauważyć w opisie efektów sformułowanych zarówno dla studiów I i II stopnia.

Analizując efekty uczenia z perspektywy przyjętej koncepcji kierunku trzeba zwrócić uwagę, iż zgodnie z przyjętą koncepcją, na I stopniu studiów obszarem wiedzy „szczególnie pogłębionym są nauki o zarządzaniu”, a na II stopniu obszarem wiedzy „szczególnie pogłębionym są nauki ekonomiczne” (patrz RS, s. 17). Analiza dokumentacji pozwala zauważyć, iż na studiach I stopnia relatywnie wiele efektów kierunkowych odnosi się do dyscyplin poza naukami o zarządzaniu i jakości, w porównaniu do studiów II stopnia (patrz RS, s.2). Na studiach II stopnia, w zestawie efektów kierunkowych, daje się zauważyć zdecydowaną dominację efektów związanych z naukami o zarządzaniu i jakości (tu jedynie 2 z 11 efektów wiedzy można odnieść do dyscypliny ekonomia i finanse). W tym zakresie, realizacja sformułowanej koncepcji kierunku jest niekonsekwentna. Warto jeszcze dodać, iż w treści efektów uczenia się sformułowanych dla studiów I stopnia słabo jest akcentowana kontekstowość wiedzy tych efektów, które związane są z innymi dyscyplinami niż nauka o zarządzaniu i jakości (np. Z1P_W03, Z1P_W09, Z1P_W12).

Analizując treści poszczególnych efektów uczenia się zasadne wydaje się zwrócenie uwagi na rozdrobnione niektóre efekty. Należałoby zastanowić się czy nie byłoby zasadne nadanie szerszego znaczenia tym kategoriom efektów poprzez ich połączenie. W tej kwestii, dobrym przykładem może być sformułowanie aż dwóch efektów akcentujące umiejętności w przygotowaniu prac pisemnych (tj. Z1P_U09 i Z1P_U10).

Warto jeszcze zwrócić uwagę, iż treści niektórych z efektów uczenia wydają się niedokończone albo są sformułowane bardzo ogólnie, np. niedokończony wydaje się opis efektu Z1P_U02, a efekt Z1P_K10 jest sformułowany bardzo ogólnie, bez istotnego akcentu na profil praktyczny kompetencji.

W opisanym zestawie kierunkowych efektów uczenia się uwzględniono umiejętności komunikowania się w języku obcym, z wyraźnym akcentem na dominującą dyscyplinę.

Analiza dokumentacji (koncepcji kształcenia oraz przygotowanych sylabusów) pozwala zauważyć pewne luki w przeniesieniu sformułowanej koncepcji na poziom realizacji efektów uczenia się. Taka sytuacja ma miejsce w odniesieniu do efektu “tworzenia i rozwijania wzorów właściwego postępowania w środowisku pracy i do krytycznej oceny siebie oraz zespołu” (Z2_K01). Analiza sylabusów dostępnych w USOSweb nie pozwala potwierdzić wskazanej w koncepcji realizacji tego efektu. Pod rozwagę warto także poddać przyporządkowanie niektórych efektów, np. wątpliwości może budzić przypisanie dla kursu „Negocjacje handlowe” realizacji efektu K2_U07.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1³ (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

³W przypadku gdy propozycje oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać propozycję oceny dla każdego poziomu odrębnie.

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią uczelni oraz mieszczą się w dyscyplinach, do których kierunku jest przyporządkowany, uwzględniają postęp w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej właściwych dla kierunku, oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy.

W zakresie kierunkowych efektów uczenia się, zasadnicze nieprawidłowości dotyczą:

1. Opisu efektu uczenia się, które nie są dostosowane do aktualnych przepisów dotyczących PRK oraz nowego podziału na dyscypliny naukowe. Stanowi to istotny powód do uznania, iż to kryterium ewaluacyjne nie jest całkowicie spełnione. Zasadnicze problemy w opisie tych efektów uczenia się dotyczą opisu efektów wiedzy, które niewłaściwie odzwierciedlają stopień zaawansowania i kontekstowości wiedzy oraz wykorzystywane nazewnictwo dyscyplin naukowych. Dyskusyjne jest także przyporządkowanie niektórych z efektów do kategorii wskazanych w PRK.
2. Braku konsekwencji w sformułowaniu efektów uczenia się w odniesieniu do przyjętej koncepcji kierunku zarządzanie, zarówno w odniesieniu do studiów I i II stopnia. Zgodnie z założeniami przyjętej koncepcji kierunku, na studiach I stopnia obszarem pogłębionej wiedzy winny być nauki o zarządzaniu i jakości, a na studiach II stopnia ekonomia i finanse.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

- dokonanie modyfikacji treści efektów uczenia pod kątem właściwego opisu stopnia zaawansowania i kontekstowości wiedzy, zgodnie z obowiązującymi aktualnie regulacjami, tj. Rozporządzeniem MNiSW z 14.XI.2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji, oraz nowego podziału na dyscypliny naukowe (Rozporządzenie MNiSW z 20.IX.2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych),
- dokonanie korekty efektów uczenia pod kątem sformułowanej koncepcji kierunku zarządzanie, a zwłaszcza zakresów wiedzy, które stanowić będzie efekt uczenia się na studentach I i II stopnia.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Ramowe programy studiów dla kierunku zarządzanie, uwzględniające podział kursów, plany studiów, jak również obciążenia studenta, formułowane są osobno dla każdego stopnia i trybu studiów.

W tych programach przyjęty jest podział treści programowych, który wyróżnia sześć grupy przedmiotów (patrz RS, s. 36-46). Analiza ogólna treści programowych, w kontekście przyporządkowania kierunku do dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości, nie budzi istotniejszych zastrzeżeń. Na ocenianym kierunku przeważają treści właściwe dla nauk o zarządzaniu i jakości. Wątpliwości budzi nadmiar lub niedostatek treści z innych dyscyplin. Na I stopniu studiów, w grupie przedmiotów „kierunkowych podstawowych”, udział przedmiotów związanych z naukami o zarządzaniu i jakości jest relatywnie niewielki (do takich można zaliczyć 4 z 13 zaplanowanych kursów, zapewniających 18 z 45 pkt. ECTS). W tym przypadku wątpliwości budzi zaklasyfikowanie tej grupy kursów jako „kierunkowych” (bardziej zasadne byłoby określenie tej grupy przedmiotów jako „podstawowe”, tak jak na studiach II stopnia). Warto też zwrócić uwagę, iż zgodnie z przyjętą koncepcją kierunku, na studia I stopnia dąży się do „pogłębienia” wiedzy z zakresu nauk o zarządzaniu i jakości, a to na studiach II stopnia do „pogłębienia” wiedzy z zakresu „nauk ekonomicznych”. Tymczasem, na studiach I stopnia realizowanych jest relatywnie wiele kursów z zakresu dyscypliny ekonomia i finanse, a na studiach II stopnia jest ich niewiele. W programie studiów II stopnia, np. w grupie M_2 dominują treści związane z prawem i socjologią (są to 3 kursy na 5 zaplanowanych, dających 12 z 21 pkt. ECTS). Ten problem można także zauważyć w zestawieniu ilustrującym przyporządkowaniu kierunku dla dyscypliny naukowej (patrz RS, s. 2-3). Udział procentowy liczby punktów ECTS do kursów z dyscypliny ekonomia i finanse jest wyższy na studiach I stopnia (30%) niż na studiach II stopnia (ok. 18%).

Analiza treści programowych realizowanych w ramach grupy przedmiotów „kierunkowych szczegółowych” oraz przypisanych im efektów uczenia się pozwala stwierdzić, iż na studiach I i II stopnia realizowane są kursy adekwatne dla wskazanej dyscypliny oraz aktualnego stanu wiedzy i praktyki. Są one kompleksowe, gdyż uwzględniają różne aspekty funkcjonowania organizacji gospodarczych.

Zgodnie z przyjętą koncepcją kierunku, kształcenie studentów rozwijane jest w ramach specjalizacji. Z informacjami zawartych w Raporcie Samooceny wynika, iż na studiach I stopnia oferowane są 4 specjalności, a na studiach II stopnia 2 specjalności (patrz RS, s. 19). W przeszłości, na studiach I stopnia były realizowane jeszcze dwie inne specjalności (tj. *zarządzanie finansami w organizacji* oraz *zarządzanie rozwojem lokalnym*), na które nie dokonuje się naboru od 2012 r., ale są ciągle one demonstrowane na stronach USOSweb. Analiza treści programowych realizowanych na poszczególnych specjalnościach nie budzi większych zastrzeżeń. W tym względzie może warto zastanowić się nad przyporządkowaniem pojedynczych kursów, a w szczególności przedmiotu *systemy bankowe* jako kursu w ramach specjalności *zarządzanie finansami przedsiębiorstwa*. Treści programowe realizowane na innych kursach są właściwe dla sformułowanych specjalności.

W świetle dokumentacji, na kierunku studiów prowadzone są zajęcia w j. angielskim (poza lektoratami), ale są one realizowane jedynie na studiach stacjonarnych. Oferta ta jest kierowana przede wszystkim dla studentów programu ERASMuS +, ale mogą w tych kursach brać udział studenci studiów polskojęzycznych. Udział studentów w tych zajęciach jest relatywnie niewielki.

Ogólne założenia co do planów studiów nie budzą istotniejszych zastrzeżeń. Obciążenia łączne studentów są poprawne. Analiza dokumentacji pozwala zauważyć, iż na ocenianym kierunku zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne przypisana jest przynajmniej połowa łącznej liczby punktów ECTS (na studiach I stopnia zajęciom tym jest przypisanych 50% punktów, a na studiach II

stopnia 65%). Ponadto, na kierunku studiów realizowane są zajęcia z języka obcego oraz z dziedziny nauk humanistycznych. Na studiach I stopnia realizowany jest kurs z jednego języka obcego (tj. J. angielskiego), a na studiach II stopnia kurs z wybranego języka obcego. W kalkulacji obciążenia godzinowego oraz punktów ECTS daje się zauważyć wymagany udział praktyk. Należy zwrócić uwagę, iż wymiar godzinowy praktyk jest taki sam dla studentów stacjonarnych i niestacjonarnych.

W sylabusach przedmiotów dokonuje się kalkulacji obciążenia studentów w podziale na zajęcia: wymagające bezpośredniego udziału nauczyciela, nie wymagające bezpośredniego udziału nauczyciela oraz o charakterze praktycznym. Należy zwrócić uwagę, iż ta informacja jest prezentowana w sposób ogólny, bez szczegółowej kalkulacji (prezentacji), co składa się na pracę studenta wymagającą i nie wymagającą bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego.

ZO rekomenduje:

-uszczegółowienie opisu obciążeń studentów w sylabusach USOSweb. Aktualnie, obciążenia studentów są opisane bardzo ogólnie, w podziale na trzy kategorie i brakuje uszczegółowienia co składa się na te kategorie.

Organizacja i sekwencja zajęć w bezpośrednim kontakcie z nauczycielem nie budzi zastrzeżeń w odniesieniu do studiów stacjonarnych I stopnia. Wątpliwości dotyczą sposobu organizacji zajęć na studiach niestacjonarnych. Analiza aktualnych planów studiów (z semestru zimowego 2020/2021) pozwala zauważyć, iż zajęcia na studiach niestacjonarnych organizowane są w piątki (od godz. 14,45-16.30 do 20), soboty i niedziele (najczęściej od 8-9.30 do 20-21). Zdarzają się przypadki, iż student ma zaplanowanych nawet 13-15 godzin lekcyjnych w ciągu jednego dnia. Należy zastanowić się na ile efektywna jest praca studenta w godzinach wieczornych, w sytuacji, kiedy zajęcia rozpoczyna o godz. 8.00. Na studiach stacjonarnych II stopnia większość zajęć zaplanowana jest w godzinach popołudniowych (między 16 a 20-21), co jest spowodowane aktywnością zawodową studentów. W analizowanych programach kursów zaplanowany został czas na sprawdzania efektów uczenia się oraz opisane zostały metody weryfikacji tych efektów.

Choć w Regulaminie studiów PWSliP w Łodzi dopuszcza się wiele form zajęć, analiza programu kierunku zarządzanie pozwala zauważyć, iż dominujące są tradycyjne formy, tj. wykłady, ćwiczenia, ewentualnie laboratoria. W programie przeważają formy pozwalające na aktywizowanie studentów (ćwiczenia i zajęcia laboratoryjne). Wraz z praktykami stanowią one od 66 do 75% ogólnej liczby godzin zajęć. Mniejszy udział daje się zauważyć na pojedynczych specjalnościach (np. *zarządzanie logistyką w przedsiębiorstwie*). Analiza przyjętych programów i planów studiów w odniesieniu do poszczególnych kursów, zwłaszcza specjalizacyjnych pozwala zauważyć, iż część kursów jest realizowana jedynie w formie wykładu lub w formie ćwiczeń (ewentualnie zajęć laboratoryjnych). W tym przypadku szczególne wątpliwości budzi realizacja kursów specjalizacyjnych w formie wykładów, zwłaszcza kiedy przypisuje się im zadanie kształtowania umiejętności praktycznych studenta. Problem ten w szczególności dotyczy specjalności *zarządzanie logistyką w przedsiębiorstwie*, gdzie 4 z 8 przedmiotów specjalizacyjnych realizowanych jest wyłącznie w formie wykładów.

Na ocenianym kierunku wykorzystuje się standardowe metody dydaktyczne. Na zajęciach mających kształtować umiejętności praktyczne wykorzystywane są metody aktywizujące studentów w zakresie pracy indywidualnej i grupowej. Przeważają metody studium przypadków i metody projektowe (indywidualne i grupowe). W ostatnim czasie wprowadzony został dodatkowy przedmiot w formie

gry symulacyjnej, pt. *symulacje biznesowe* (dla studentów I stopnia) oraz *symulacje biznesowe w zarządzaniu strategicznym* (dla studentów II stopnia). Jest on realizowany w ramach Projektu „KPK – Kompleksowy Program Kształcenia w PWSliP w Łomży” i finansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego. Realizacja tego programu zaplanowana jest na okres 2018-2022 r.

ZO rekomenduje:

- wprowadzenie przedmiotu *symulacje biznesowe* na stałe do oferty programowej kierunku oraz wykorzystanie zdobytych doświadczeń do upowszechnienia gier symulacyjnych jako metody dydaktycznej.

W świetle informacji zawartych w Raporcie Samooceny na kierunku Zarządzanie nie prowadzi zajęć e-learningowych. W związku z panującym w naszym kraju stanem pandemicznym, Uczelnia przystąpiła do realizacji zajęć w systemie zdalnym, od semestru zimowego 2020/2021.

Przeprowadzone hospitacje pozwalają stwierdzić, iż zajęcia te są realizowane w sposób poprawny. Z informacji uzyskanych w czasie wizytacji wynika, iż w semestrze letnim 2019/2020, w okresie pandemii, realizacja zajęć na kierunku była utrudniona. Najczęściej polegała na przesyłaniu materiałów dydaktycznych drogą mailową.

ZO rekomenduje:

- rozwijanie dydaktyki z wykorzystaniem nowoczesnych technologii informatycznych (e-learning),

Udział zajęć wybieralnych jest zgodny z wymaganiami, ale w głównej mierze jest on pochodną wyboru specjalizacji. Do grupy zajęć wybieralnych zalicza się przede wszystkim przedmioty specjalizacyjne i praktyki.

Praktyki studenckie reguluje Regulamin Praktyki Zawodowej Wydziału Nauk Społecznych i Humanistycznych. Praktyki na studiach I stopnia na kierunku o profilu praktycznym zakładają zaznajomienie studentów z praktycznymi zagadnieniami związanymi z wybranym kierunkiem kształcenia oraz realiami wykonywania zawodu, poprzez umożliwienie zdobycia wiedzy, doświadczeń, umiejętności oraz ukształtowania postaw w rzeczywistych warunkach funkcjonowania podmiotu (przedsiębiorstwa, instytucji lub organizacji). Praktyki są umiejscowione w planie studiów w sposób właściwy - studenci, którzy osiągnęli wszystkie efekty uczenia się przewidziane do uzyskania na wcześniejszych semestrach będą mieć wystarczającą wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne do odbycia praktyk w sposób efektywny i zgodny z założeniami programu kształcenia. Realizacja praktyk na studiach I stopnia jest przewidziana na dwa semestry: IV (5 miesięcy) i V (1 miesiąc), a na studiach II stopnia na semestrach: II (1,5 miesiąca) i III (1,5 miesiąca). Miejsca praktyk są dobrane odpowiednio i zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Wskazuje na to lista podmiotów, które reprezentują różne branże i sektory gospodarki. Infrastruktura i wyposażenie miejsc odbywania praktyk są zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się, umożliwiając osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się oraz prawidłową realizację praktyk. Uczelnia ma podpisane umowy z różnorodnymi podmiotami reprezentującymi branże m.in.: banki komercyjne i instytucje sektora finansowego; agendy usług ubezpieczeniowych i funduszy emerytalnych; organy administracji lokalnej, samorządowej i państwowej; placówki sektora handlowego; przedsiębiorstwa dowolnego rodzaju działalności, formach własności i wielkości; przedsiębiorstwa i organizacje sektora publicznego; agencje i organizacje stanowiące otoczenie instytucjonalne działalności gospodarczej; agencje reklamowe, konsultingowe, szkoleniowe i inne. Dopuszcza się możliwość odbywania praktyk

zawodowych w innych zakładach pracy jednak w tym przypadku student obowiązany jest uzyskać pisemną zgodę Opiekuna uczelnianego praktyk. Osobą odpowiedzialną za przebieg praktyk zawodowych w Uczelni jest Dziekan, który powołuje Koordynatora praktyk zawodowych oraz Opiekunów uczelnianych praktyk, którymi są nauczyciele akademicki prowadzący seminaria dyplomowe. Do zakresu obowiązków Koordynatora praktyk zawodowych należy: przyjmowanie i wydawanie dokumentów związanych z organizacją i realizacją praktyki, w szczególności: umów o realizację praktyki, deklaracji, zaświadczeń o odbyciu praktyki, itp.; zapoznanie Studentów z zasadami organizacji i zaliczania praktyki; podpisywanie umów o realizację praktyki; uprawnienie do przeprowadzenia kontroli przebiegu praktyki w Zakładzie pracy. Natomiast do zakresu obowiązków Opiekuna uczelnianego praktyki należy: akceptacja miejsca odbywania praktyki; nadzór merytoryczny nad przebiegiem praktyki zawodowej; weryfikacja i ocena efektów uczenia się praktyki zawodowej; możliwość przeprowadzenia kontroli przebiegu praktyki w Zakładzie pracy. Na terenie Zakładu pracy Student podlega przepisom i regulaminom obowiązującym w Zakładzie pracy. Jego bezpośrednim zwierzchnikiem w czasie praktyki ze strony Zakładu pracy jest Opiekun zakładowy praktyk. Kompetencje, doświadczenie oraz kwalifikacje opiekunów praktyk oraz ich liczba umożliwiają właściwą realizację praktyk. Studenci zobowiązani są do uczestniczenia w spotkaniach dotyczących organizacji praktyk w terminie i miejscu wyznaczonym przez Koordynatora praktyk zawodowych i do zapoznania się z Regulaminem praktyk. Program praktyki opracowuje Kierownik Zakładu w Uczelni w porozumieniu z Wydziałową Radą Praktyków. Student realizuje praktykę zgodnie z programem praktyk, a jej przebieg odnotowuje w Dzienniku praktyk. Dziennik praktyk jest dokumentem potwierdzającym odbycie praktyki. Zawiera on miejsce i czas trwania praktyki wraz z ilością godzin, zadania Jednostki organizacyjnej, opis czynności realizowanych każdego dnia przez Studenta, potwierdzonych oceną postawy Studenta w czasie praktyki, wystawioną przez Opiekuna Zakładowego Praktyk lub Kierownika poświadczoną podpisem wraz z pieczęcią Jednostki organizacyjnej. Miejsce (podmiot), w którym będą odbywać się praktyki, powinno być związane z opracowaniem tematu pracy dyplomowej. Podmiotami, w których realizowane są praktyki mogą być zarówno przedsiębiorstwa prywatne, jak też organizacje z sektora publicznego. Liczba miejsc, w których studenci mają realizować praktyki zawodowe, jest wystarczająca. Lista miejsc, w których studenci odbywają praktyki zawodowe jest ustalana corocznie i dostosowywana do liczby studentów odbywających praktyki w danym roku akademickim. Instytucja przyjmująca na praktykę wyznacza osobę odpowiedzialną za organizacyjny i merytoryczny nadzór nad realizacją praktyk, która pełni funkcję Opiekuna zakładowego studenckich praktyk zawodowych. Zakład pracy otrzymuje program praktyk, dlatego wyznaczony przez niego opiekun zakładowy, jest ściśle powiązany z kierunkiem i specjalnością kształcenia praktykanta. Student odbywający praktykę wykonuje czynności praktyczne pod nadzorem opiekuna zakładowego. Praktyki zawodowe jako przedmiot podlegają ewaluacji z udziałem studentów. Program praktyk także poddawany jest ocenie podczas indywidualnych spotkań zaliczających praktykę z opiekunem praktyk. Wnioski z tych analiz wykorzystywane są do doskonalenia programu praktyk np. rekomendacji odbywania praktyk w miejscach uznanych przez studentów, którzy odbyli praktykę za wartościowe.

ZO rekomenduje:

- wprowadzenie zasady wystawiania referencji dla studentów wyróżniających się podczas praktyk,
- robienie systematycznych hospitacji praktyk - mailowo i telefonicznie.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

1. Na ocenianym kierunku realizowane są treści programowe właściwe dla dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości.
2. Wątpliwości budzi, w kontekście przyjętej koncepcji kierunku, zakres treści związanych z dyscypliną ekonomia i finanse. Na studiach I stopnia zakres tych treści jest relatywnie duży, niż na studiach II stopnia. Sformułowana koncepcja zakłada odwrotne proporcje.
3. Do innych słabości realizacji programu studiów należy zaliczyć zbyt duże obciążenie studentów niestacjonarnych liczbą zajęć w soboty i niedziele.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

- dostosowanie treści kształcenia w zakresie kategorii M-2 do sformułowanej koncepcji kierunku zarządzanie dla studiów I i II stopnia. Zgodnie ze sformułowaną koncepcją kierunku, na studiach II stopnia treści programowe powinny zapewnić pogłębioną wiedzę z zakresu ekonomii i finansów;
- korektę planów studiów niestacjonarnych, pod kątem zmniejszenia liczby zajęć w soboty i niedziele. W ramach aktualnych planów zajęć, studenci mają zaplanowane nawet po kilkanaście godzin zajęć w ciągu jednego dnia, głównie w soboty i niedziele;
- zwiększenie udziału ćwiczeń z tych przedmiotów, których celem jest kreowania umiejętności. Sytuacja ta dotyczy przede wszystkim przedmiotów specjalnościowych, które realizowane są wyłącznie w formie wykładów (co szczególnie odnosi się do specjalności *zarządzanie logistyką w przedsiębiorstwie*).

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

W świetle analizowanej dokumentacji warunki rekrutacji na studia stanowią rozwiązania ogólnouczelniane, które są regulowane uchwałami Senatu PWSliP w Łomży. Na studia I stopnia rekrutacja nie odbiega od rozwiązań funkcjonujących na innych uczelniach, a podstawowymi kryteriami przyjęcia na studia są wyniki matur z wybranych przedmiotów i języka obcego. Już na etapie rekrutacji istnieje możliwość zgłoszenia niepełnosprawności przez kandydata. Rekrutacja na studia II stopnia odbywa się na podstawie wyników uzyskanych przez kandydatów na studiach

I stopnia. Dokonuje się jej wśród kandydatów, którzy wykażą, iż na studiach I stopnia były „uwzględniane efekty związane z podstawami nauk o zarządzaniu i jakości”. W zasadach rekrutacji określone zostały kierunki, których absolwenci mogą ubiegać się o przyjęcie na kierunek zarządzanie. W indywidualnych przypadkach, oceny spełnienia sformułowanego powyżej warunku dokonuje Uczelniana Komisja Rekrutacyjna. Głównym kryterium przyjęcia na studia II stopnia jest średnia ze studiów I stopnia.

W ramach Uczelni funkcjonują procedury związanej z potwierdzaniem efektów uczenia się zdobytych poza systemem studiów. Przyjęte rozwiązania nie budzą zastrzeżeń. Są przewidziane procedury postępowanie związane z tego rodzaju czynnościami. W świetle informacji uzyskanych w czasie wizytacji, jak do tej pory, nie odnotowano przypadku ubiegania się o potwierdzenie tego rodzaju efektów. Przeprowadzona analiza dokumentacji pozwala na dokonanie pozytywnej oceny procedur uznawania efektów uczenia się uzyskiwanych w innych uczelniach, w tym uczelniach zagranicznych. W przypadku udziału studentów w programie ERASMUS+ obowiązują standardowe procedury i dokumentacja uznawania efektów uczenia się.

Obowiązujące procedury dyplomowania są ujednolicone dla całej PWSliP w Łodzi. Warunkiem ukończenia studiów jest napisanie pracy dyplomowej oraz zdanie egzaminu dyplomowego. Praca dyplomowa podlega ocenie potencjalnych zapożyczeń (antyplagatowej), a w następnej kolejności jest poddana procesowi recenzowania. Formularz recenzji jest ustrukturyzowany (zawiera 8 kryteriów oceny pracy, tj. pytania o treść pracy, układ, ocena merytoryczna, nowe treści, dobór i wykorzystanie źródeł, ocenę formalną i sposób wykorzystania pracy) i ma charakter opisowy. Analiza wybranych prac dyplomowych nie wykazała istotnych braków w kompletności recenzji prac. W pojedynczym przypadku można byłoby wskazać, iż zakres opisu w ramach oceny merytorycznej pracy mógłby być bardziej rozwinięty. Pytania obowiązujące na egzaminie dyplomowym są określone (jest zatwierdzona lista pytań). Są one podzielone na dwie grupy, tj. kierunkowe i specjalizacyjne. W czasie egzaminu dyplomowego student losuje pytanie z każdej grup. Na kierunku zarządzanie, na studiach I stopnia obowiązuje lista 35 pytań kierunkowych i 15 pytań specjalnościowych. Jest to relatywnie niewielka liczba pytań, zwłaszcza w odniesieniu do pytań specjalnościowych. Wskazane byłoby, aby liczba pytań specjalnościowych była tak samo liczna jak pytań kierunkowych. Analiza treści pytań nie budzi większych zastrzeżeń, choć kilka z pytań zaklasyfikowanych jako kierunkowe lokują się w dyscyplinie ekonomia i finanse. Zespół wizytujący nie miał możliwości oceny przebiegu procesu dyplomowania na studiach II stopnia, gdyż studia te zostały uruchomione dopiero w roku akademickim 2019/2020, a zatem nie doszło jeszcze do dyplomowania studentów II stopnia. Z informacji uzyskanych w czasie wizytacji wynika, iż lista pytań egzaminacyjnych dla II stopnia studiów ma zostać dopiero zatwierdzona.

ZO rekomenduje:

- rozwinięcie listy pytań egzaminacyjnych, zwłaszcza w grupie pytań specjalnościowych, których jest relatywnie niewiele w stosunku do pytań kierunkowych;
- poddanie analizie i ewentualne rozwinięcie formularza recenzji prac dyplomowych, głównie w kierunku rozwinięcia oceny merytorycznej pracy.

W świetle analiza dokumentacji oraz informacji uzyskanych w czasie wizytacji nie zidentyfikowano sytuacji, które naruszały zasady równości traktowania studentów, bezstronności i przejrzystości procedur weryfikacji i oceny osiągnięć studentów. Analiza sylabusów i wybranych prac etapowych

pozwała zauważyć, iż studenci uzyskują informacje o zasadach weryfikacji efektów uczenia się. W ocenie ogólnej przyjęte metody weryfikacji efektów uczenia się są poprawne. Analiza sylabusów przedmiotów pozwala zauważyć, iż na kierunku dominującymi metodami oceny osiągnięć studenta są sprawdziany wiedzy (poprzez egzaminy pisemne i kolokwia) oraz weryfikacja umiejętności i kompetencji poprzez pracę zespołową, projekty indywidualne i grupowe oraz studia przypadków. Problemy z weryfikacją efektów uczenia się, a zwłaszcza tych związanych z umiejętnościami i kompetencjami, należy upatrywać w sytuacji, kiedy przedmiot realizowany jest w formie wykładu. Jest to relatywnie mniejszy problem, w przypadku tych zajęć, które mają charakter ogólny. Analiza dokumentacji kierunku pozwala jednak zauważyć, iż wiele przedmiotów specjalizacyjnych jest realizowanych jedynie w formie wykładowej, a na dodatek sformułowane dla tych kursów zostały efekty uczenia się w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych. Skutkuje to tym, iż na tych kursach postrzega się jako metody weryfikacji dyskusje lub wprowadza się referaty. Oczywiście nie można zanegować tych metod jako sposobu weryfikacji efektów uczenia się, ale warto zwrócić uwagę na to, iż wykład nie stanowi najlepszego forum do weryfikacji efektów uczenia się poprzez dyskusję. Nawet jeżeli taka dyskusja pojawi się w czasie wykładu, to jest ona ograniczona i trudno dokonać tą drogą weryfikacji efektów uczenia się dla wszystkich studentów. Pod tym względem, wykład w relatywnie mniejszym zakresie umożliwia aktywizowanie studentów. W świetle analizowanej dokumentacji za poprawne należy uznać metody oceniania opanowania języka obcego na studiach I i II stopnia. W przeszłości, na kierunku Zarządzanie nie były wykorzystywane metody i techniki kształcenia na odległość (patrz RS, s.34), co utrudnia ocenę metody weryfikacji efektów uczenia się zajęć realizowanych w tej formie. Metody i techniki kształcenia na odległość wykorzystywane są od roku akademickiego 2020/2021, co jest następstwem stanu pandemicznego w kraju i wprowadzenia szeregu ograniczeń w funkcjonowaniu uczelni.

Działania związane z monitorowaniem losów absolwentów kierunku są oparte na rozwiązaniach ogólnouczelnianych. Za ich realizację odpowiedzialne jest Biuro Karier PWSiIP w Łomży. W świetle dokumentacji, ostatnie badanie losów absolwenta miało miejsce w 2019 r. Funkcjonujący na kierunku sposób dokumentowania efektów uczenia się jest regulowany przepisami ogólnouczelnianymi (Zarządzenie Nr 67/18 Rektora PWSiIP w Łomży) i odnosi się zarówno do prac etapowych i prac dyplomowych. W odniesieniu do prac etapowych odbywa się to w ramach tzw. indywidualnych kart zaliczenia/egzaminowania (opisanych w RS jako wydziałowe karty efektów uczenia się). Ograniczone możliwości zespołu oceniającego pozwoliły jedynie na wybiórcze sprawdzenie i potwierdzenie tej dokumentacji. W odniesieniu do procesu dyplomowania archiwizacja obejmuje dokumentację pozwalającą na ocenę przebiegu i efektów tego procesu (tj. prace dyplomową, raport antyplagiatowy, recenzje oraz protokół z egzaminu dyplomowego). Analiza wybranych prac dyplomowych pozwala dokonać ich pozytywnej oceny. Zespół oceniający nie stwierdził istotnych uchybień w zgodności tematyki prac z efektami uczenia się, zgodności treści i struktury prac z ich tematem, błędów w stosowaniu metod i terminologii oraz w doborze piśmiennictwa. W większości analizowanych prac potwierdzono zasadność wystawionych ocen. Aktywność naukowa i publikacyjna studentów związana jest wyłącznie z pracą w kołach naukowych. Z kierunkiem zarządzania możemy utożsamiać aktywność jednego koła naukowego (KN Młodych Przedsiębiorców Cash Flow). Zidentyfikowane efekty publikacyjne studentów to wyłącznie referaty na konferencje naukowe. Na Wydziale planowane jest założenie czasopisma (kwartalnika on-line, pt. „Helisa-Kwartalnik Akademicki”), które stwarzałyby możliwości publikacyjne m.in. studentom.

ZO rekomenduje:

- stwarzanie warunków dla rozwoju naukowego studentów, a zwłaszcza możliwości publikowania efektów aktywności naukowej studentów (w tym zakresie zasadne byłoby sfinalizowanie planów związanych z uruchomieniem czasopisma naukowego).

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

W odniesieniu do studiów I stopnia nie daje się zauważyć istotniejszych uchybień w procesie przyjęcia na studia i weryfikacji efektów uczenia. System rekrutacji na studia I i II stopnia jest przejrzysty i umożliwia dobór właściwych kandydatów. Na kierunku wypracowane zostały rozwiązania pozwalające na dokonywanie potwierdzania i uznawania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów, jak również uzyskanych na innych uczelniach (w tym uczelniach zagranicznych). Szereg funkcjonujących na kierunku procedur weryfikacji efektów uczenia się jest regulowanych na poziomie ogólnouczelnianym, a dokonana analiza dokumentów nie wykazała istotniejszych uchybień w tym zakresie. Za poprawne należy także uznać zasady i metody weryfikacji i oceny osiągnięć studentów oraz system dokumentowania efektów uczenia się. Zespół oceniający nie miał natomiast możliwości pełnej oceny procesu weryfikacji efektów uczenia się na studiach II stopnia, co było spowodowane tym, iż ten poziom studiów został uruchomiony dopiero w roku akademickim 2019/2020.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

W roku akademickim 2019/2020 zajęcia dydaktyczne na I i II stopniu na kierunku zarządzanie prowadzone były przez 38 nauczycieli akademickich, w tym 19 zatrudnionych w PWSliP w Łomży na stanowiskach badawczo-dydaktycznych lub dydaktycznych oraz przez 19 specjalistów spoza uczelni, z doświadczeniem zawodowym w zakresie prowadzonego przedmiotu o charakterze praktycznym. W przedstawionej dokumentacji dotyczącej bieżącego roku akademickiego tj. 2020/2021 obsada kadrowa liczy 37 osób (nie licząc lektorów i prowadzących w-f z Wydziału Nauk o Zdrowiu oraz Akademickiego Centrum Języków Obcych) - w tej grupie jest 25 pracowników etatowych Uczelni oraz 12 specjalistów zewnętrznych, zatrudnionych na umowy cywilno- prawne. Przedstawione proporcje

spełniają kryteria art. 73 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, dotyczący wymagań kadrowych na studiach o profilu praktycznym. Podczas wizytacji zwrócono uwagę na dużą fluktuację kadry dydaktycznej na ocenianym kierunku – w porównaniu do roku akademickiego 2019/2020 w bieżącym roku akademickim zmieniono 9 nauczycieli, a więc ok. 25% składu kadry. Jako przyczynę takiej dynamicznej sytuacji przedstawiciele władz Uczelni wskazali zmiany specjalizacji w nowym roku akademickim (tj. z *zarządzania MSP* na *zarządzanie projektami*), a dodatkowo także zmiany niektórych prowadzących zajęcia specjalistyczne oraz kierunkowe np. z *zakresu prawa*. Należy więc ocenić, że działania Uczelni w tym zakresie są uzasadnione, szczególnie w świetle naprawy pewnych nieprawidłowości w obsadzie prowadzących dwa przedmioty z zakresu prawa, w roku akademickim 2019/20:

1. *prawo gospodarcze* / studia II stopnia, sem. 1, niestacjonarne/ wykład 30 godz., ćwic. 15 godz. – zajęcia zostały powierzone specjalście zewnętrznemu z tytułem doktora w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie, a dorobek publikacyjny i doświadczenie zawodowe choć duże, to dotyczyły tylko zakresu tej dyscypliny i w żadnej mierze nie wskazywały na związku z przedmiotem *prawo gospodarcze* (Załącznik 4);
2. *prawo ochrona własności intelektualnej* / studia II stopnia, sem.1/ – ćwic. 15 godz., wykład 30 godz. – zajęcia zostały powierzone specjalście zewnętrznemu z tytułem magistra w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie, którego doświadczenie zawodowe związane było z zajęciami dydaktycznymi z zakresu bezpieczeństwa wewnętrznego (głównie na poziomie szkolnictwa średniego) oraz z pracą w policji na stanowiskach kierowniczych. Przedstawiony zakres doświadczenia zawodowego nie był związany z zakresem powierzonego przedmiotu (Załącznik 4).

Struktura kwalifikacji pracowników PWSliP w roku akademickim 2019/20 nie odbiegała znacznie od struktury w bieżącym roku - najwięcej nauczycieli posiadało tytuły doktora tj. 18 w minionym roku akademickim i 19 w bieżącym. Kolejną pod względem liczebności jest grupa magistrów - 12 osób w obydwóch analizowanych latach, a 6 pracowników z obecnej kadry posiada tytuł doktora habilitowanego (w minionym roku było ich 8). Nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia na ocenianym kierunku reprezentują w większości dyscyplinę ekonomia i finanse (16 w bieżącym roku akademickim) oraz nauki o zarządzaniu i jakości (4), a więc te dyscypliny, do których przypisano kierunek. Pozostali reprezentują takie dyscypliny jak nauki prawne (4), matematykę i informatykę (5), nauki socjologiczne (2), filozofię (2), nauki o polityce i administracji (1), nauki teologiczne (1), nauki o bezpieczeństwie (1), rolnictwo i ogrodnictwo (1). Największe zróżnicowanie reprezentowanych dyscyplin występuje w grupie magistrów, których jest najwięcej wśród pracowników zewnętrznych, zatrudnionych na podstawie umów cywilno- prawnych. Kwalifikacje kadry są dopasowane do prowadzonych zajęć – prawie wszyscy (oprócz 5 najmłodszych ze stopniem magistra) posiada udokumentowany dorobek naukowy w postaci publikacji, udziału w konferencjach, w tym również międzynarodowych, udział w projektach badawczych. Również niemal wszyscy (oprócz 1 najmłodszego magistra informatyki) posiadają doświadczenie dydaktyczne w prowadzeniu powierzonych im przedmiotów lub w pokrewnych. Tylko 4 nauczycieli nie posiada doświadczenia zawodowego zdobytego poprzez realizację różnych aktywności poza szkolnictwem wyższym. W grupie nauczycieli – specjalistów zewnętrznych doświadczenie praktyczne związane jest z pracą zawodową, np. księgowych, logistyków, radców prawnych, a z kolei wśród pracowników etatowych Uczelni związane jest z prowadzeniem różnego rodzaju szkoleń, np. dla pracowników urzędów publicznych, jak również z ich aktywnością w roli doradców różnych organów i instytucji (np. przy

MNISW), członków gremiów o kluczowym znaczeniu dla rozwoju społeczno-gospodarczego zarówno na poziomie krajowym, jak również regionalnym, czy też lokalnym. Ponadto 11 nauczycieli wykazało się doświadczeniem w prowadzeniu zajęć dydaktycznych w języku angielskim, a trzech z nich realizuje równolegle takie zajęcia w ramach programu Erasmus+ (*introduction to marketing, science of organization, management basic, basic of economics, business plan*).

Wszyscy pracownicy posiadają kompetencje do prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość - odbyli zorganizowane przez Uczelnię szkolenia, jak również mogą korzystać ze specjalnie przygotowanych przewodników w tym obszarze.

Obsada osobowa zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku należy do kompetencji Kierownika Zakładu Zarządzania i jest prowadzona w oparciu o transparentne zasady, dotyczące przede wszystkim kwalifikacji w zakresie wykształcenia oraz doświadczenia dydaktycznego w prowadzeniu poszczególnych zajęć, a także posiadanych kwalifikacji zawodowych oraz praktycznego doświadczenia zdobytego poza systemem szkolnictwa wyższego. Przy obsadzie zajęć brane są również pod uwagę preferencje poszczególnych pracowników oraz uwagi grup studentów zgłaszane ustnie lub pisemnie. Wymiar obciążeń dydaktycznych poszczególnych pracowników jest prawidłowy i zgodny z regulacjami Uczelni w tym zakresie. Przedstawione zasady w zakresie prowadzonej polityki kadrowej nie budzą zastrzeżeń, a pracownicy badawczo-dydaktyczni oraz dydaktyczni zatrudniani są na podstawie ogłaszanych konkursów, które odbywają się wedle obowiązujących regulacji prawnych. Z kolei rekrutacja współpracowników spoza Uczelni odbywa się w mniej sformalizowany sposób, ale przedstawione reguły również nie budzą zastrzeżeń.

Nauczyciele akademicki podlegają obowiązkowej okresowej ocenie, wg zasad określonych w Statucie PWSliP w Łomży. W dokumentacji udostępniono arkusze ocen dla różnych grup pracowników. W roku akademickim 2017/2018 ocenie poddano 15 pracowników realizujących zajęcia na kierunku zarządzanie, a wyniki przedstawiono w raporcie – wszystkie oceny były pozytywne i wyróżniające. Ponadto dokonywane są hospitacje zajęć dydaktycznych oraz dodatkowo przygotowywane są coroczne sprawozdania z aktywności organizacyjnej i naukowej pracowników zatrudnionych na stanowiskach badawczo-dydaktycznych oraz dydaktycznych. Przeprowadzane są także elektroniczne ankiety wśród studentów, oceniające realizację poszczególnych zajęć po każdym cyklu semestralnym. System motywowania nauczycieli akademickich opiera się na szeregu działań takich jak m.in. finansowanie udziału w konferencjach, finansowanie publikacji, finansowanie procedur awansów naukowych, urlopy naukowe, staże naukowe i zawodowe, obniżenie pensum dydaktycznego, finansowanie udziału w szkoleniach, warsztatach i kursach kwalifikacyjnych, nagrody za osiągnięcia naukowe i dydaktyczno-organizacyjne oraz za całokształt dorobku, które reguluje Regulamin Przyznawania Nagród Rektora PWSliP. Z kolei procedurę ubiegania się pracowników i studentów o finansowanie udziału w aktywnościach o charakterze naukowym określa Regulamin działalności badawczej w PWSliP w Łomży.

Uczelnia podczas wizytacji przedstawiła także szereg regulacji (9 zarządzeń Rektora oraz 11 paragrafów Statutu Uczelni) związanych z zasadami rozwiązywania konfliktów, a także reagowania na przypadki zagrożenia, naruszenia bezpieczeństwa lub dyskryminacji i przemocy wobec członków kadry.

W związku z bardzo dobrymi i dobrymi wynikami ocen studenckich, uzyskiwanymi przez prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku w co semestralnych ankietach zajęć dydaktycznych, rekomenduje się podjęcie dodatkowych narzędzi motywacyjnych w postaci nominacji do nagród dla najlepszych dydaktyków, fundowanych w konkursach MNiSW.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Zajęcia dydaktyczne na wizytowanym kierunku w bieżącym roku akademickim zostały powierzone kadrze 37 nauczycieli akademickich, wobec 38 w poprzednim roku. W tym składzie pojawiło się 9 nowych nauczycieli, co zostało uzasadnione zmianą specjalności oraz monitorowaniem i poprawą kwalifikacji wykładowców. Obsadę zajęć dydaktycznych należy ocenić pozytywnie – nauczyciele akademicy posiadają doświadczenia dydaktyczne w zakresie prowadzonych przedmiotów z wyjątkiem dwóch przypadków z roku 2019/2020 (Załącznik 4), które w bieżącym roku zostały skutecznie poprawione. Dorobek i kwalifikacje pracowników Uczelni jest w większości zbliżony z obszarami kształcenia, do których kierunek został przyporządkowany. Przeważająca część nauczycieli akademickich, w tym wszyscy specjaliści zewnętrzeni posiadają znaczne doświadczenie praktyczne zdobyte podczas aktywności zawodowej poza systemem szkolnictwa wyższego. Struktura zatrudnienia spełnia warunek określony w art. 73 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, dotyczący wymagań kadrowych na studiach o profilu praktycznym. Przedstawione kwalifikacje kadry i ich związek z prowadzonymi zajęciami dydaktycznymi, a także struktura i liczebność kadry stanowią pozytywne uwarunkowania, sprzyjające realizacji programu studiów, w tym również nabywanie przez studentów kompetencji praktycznych.

Wymiar obciążeń dydaktycznych i prowadzona polityka kadrowa nie budzi zastrzeżeń - w Uczelni obowiązują transparentne kryteria zatrudniania w procedurach konkursowych, zgodnie ze Statutem Uczelni. Nauczyciele akademicy podlegają wielokryterialnym ocenom okresowym, jak również regularnym ocenom studenckim w zakresie prowadzenia zajęć dydaktycznych, a także w formie hospitacji. Przedstawione uzyskane oceny są bardzo wysokie, czemu może sprzyjać także wypracowany, rozbudowany system motywacji, pozytywnie zweryfikowany na spotkaniach z nauczycielami akademickimi podczas wizytacji. Natomiast w związku z tymi bardzo dobrymi i dobrymi wynikami ocen pracy nauczycieli akademickich należy zarekomendować podjęcie dodatkowych narzędzi motywacyjnych w postaci nominacji do nagród dla najlepszych dydaktyków, fundowanych w konkursach MNiSW.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Uczelnia zlokalizowana jest w 3 budynkach przy ul. Akademickiej i przy ul. Wiejskiej w Łomży. Dodatkowo korzysta z miejskiej bazy sportowej - hal i boisk oraz pływalni. Do dyspozycji studentów jest 30 sal dydaktycznych, w tym 3 aule na 195-220 miejsc, 12 sal wykładowych na 54-137 miejsc, 5 pracowni językowych na 18-20 miejsc, 7 pracowni komputerowych z 12-24 stanowiskami. Uczelnia dysponuje także dodatkowymi pomieszczeniami dla różnych funkcji wyspecjalizowanych, w tym socjalnych. Budynki są nowe i nowoczesne, a wyposażenie jest dostosowane do współczesnych warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych, w tym wszystkie budynki podłączono do bezprzewodowego Internetu (Eduroam). Stanowiska komputerowe wyposażone są w oprogramowanie Windows 7, MS Office 2007, Libre Office 2.4, CorelDraw, Photoshop, a dla potrzeb zajęć na ocenianym kierunku wykorzystywane są programy "Płatnik" oraz wersje demonstracyjne programów "Rewizor" i "Gratyfikant NT". W 2020 roku z przyznanych środków przez MNiSW w ramach Dydaktycznej Inicjatywy Doskonałości zaplanowano zakup edukacyjnej wersji 3 programów Symfonia: Finanse i Księgowość, Kadry i Płace oraz Logistyka i Dystrybucja. Uczelnia udostępniła również specjalne platformy elektroniczne do synchronicznego udziału studentów w zajęciach dydaktycznych, a także zadbała poprzez odpowiednie szkolenia i poradniki o przygotowanie studentów i nauczycieli akademickich do korzystania z nich.

Dostęp do infrastruktury i wyposażenia poza uczelnią, głównie w czasie praktyk zawodowych jest odpowiedni i zapewnia osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się, co można stwierdzić na podstawie dokumentacji z praktyk zawodowych. Studenci mają też dostęp do infrastruktury w tym oprogramowania specjalistycznego w celu wykonywania pracy własnej w salach komputerowych, w porozumieniu z wykładowcami - jak wynika z wypowiedzi studentów podczas wizytacji głównie w czasie konsultacji. W obecnej sytuacji pandemii drogą elektroniczną dostarczane są im linki do materiałów dydaktycznych, a w razie potrzeby również mogą korzystać ze stanowisk komputerowych w budynkach Uczelni (także np. podczas egzaminu dyplomowego).

Obiekty Uczelni są bardzo dobrze przystosowane do potrzeb studentów z niepełnosprawnością, co zostało zilustrowane w dokumentacji fotograficznej oraz podczas wirtualnego spaceru po Uczelni, jak również dodatkowo zreferowane w trakcie wizytacji.

Biblioteka PWSiP zlokalizowana jest w głównym budynku i jest dostępna we wszystkie dni tygodnia oprócz niedzieli. Czytelnia ma 55 miejsc dla czytelników i 22 stanowiska komputerowe. Obecnie zbiory biblioteczne obejmują: 13537 woluminów książek, 3872 woluminów czasopism, 1209 dokumentów cyfrowych 1647 tytułów książek elektronicznych w czytelni IBUK LIBRA. Biblioteka prenumeruje czasopisma specjalistyczne, również z zakresu zarządzania. Uczelnia udostępnia on-line bazy danych pełnotekstowe oraz bibliograficzne, w tym zasoby Wirtualnej Biblioteki Nauki (m.in. bazy Science Direct, Springer, Web of Science, EBSCO, Scopus) oraz dostęp do bazy e-Publikacje Nauki Polskiej poprzez system ACADEMICA.

Uczelnia monitoruje modernizację bazy dydaktycznej, m.in. poprzez zbieranie zgłoszeń potrzeb od poszczególnych grup pracowników. Należy jednak zauważyć, że nie ma wypracowanych cyklicznych

form zgłaszania potrzeb, oprócz systemu bibliotecznego "koha" i co semestralnych akcji biblioteki w zakresie uzupełniania zbiorów na podstawie zgłoszeń wykładowców. Podczas wizytacji nie zebrano jednak uwag związanych z tym deficytem ze strony ani nauczycieli akademickich, ani studentów. Natomiast warto podkreślić dbałość Uczelni o zapewnienie środków na nowe potrzeby infrastrukturalne, czego przykładem był zrealizowany w 2019 r. projekt „Przebudowa i adaptacja infrastruktury dydaktycznej i zakup wyposażenia służącego dostosowaniu oferty dydaktycznej do uczestnictwa PWSliP w Łomży w procesie praktycznego kształcenia studentów” (ponad 3 mln zł), albo obecnie uzyskane środki w ramach programu „Dydaktyczna inicjatywa doskonałości” (uzyskano milion złotych).

Zaleca się jednak, aby Uczelnia zwiększyła dbałość o zapewnienie dostępu w bibliotece do literatury polecanej w sylabusach – w wyniku przeglądu wybranej próby sylabusów stwierdzono bowiem duże braki pozycji literatury podstawowej w e-katalogu bibliotecznym (wśród wylosowanych brakowało ok. 40%) - np.:

- A. Adamik (red.), Nauka o organizacji – ujęcie dynamiczne, Imprint GAB Media, Warszawa 2019
- W. Walczak, Nauka o organizacji. Wybrane zagadnienia, Oficyna Wydawnicza Warszawskiej Szkoły Zarządzania Szkoły Wyższej, Warszawa 2010.
- S. Cyfert, K. Krzakiewicz. Nauka o organizacji, Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa, Poznań 2009.
- K. Zimniewicz, Nauka o organizacji i zarządzaniu, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa Poznań 1990
- A. K. Koźmiński, W. Piotrowski (red.), Zarządzanie: teoria i praktyka Wydawnictwo Naukowe PWN, 2013.
- Obłój K., Strategia organizacji, PWE, Warszawa 2014
- Romanowska M., Planowanie strategiczne w przedsiębiorstwie, PWE Warszawa 2009
- A. Limański, I. Drabik Marketing międzynarodowy, Wydawca, Difin, Warszawa 2010
- Borkowska S. (red.), Programy praca-życie z teorii i praktyki, IPISS w Warszawie, Warszawa 2011
- A. Kamela-Sowińska, M. Macuda (red.), Rachunkowość zarządcza, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego, Poznań 2017.
- T. Kiziukiewicz (red.), Rachunkowość zarządcza. Zadania i rozwiązania, wyd. EKSPERT, Wrocław 2009.
- Budnikowski M., Międzynarodowe stosunki gospodarcze, PWE, Warszawa 2006.
- Adamczuk F., Międzynarodowe stosunki gospodarcze, PWE, Warszawa 2006.
- Krystyna Mazurek-Łopacińska (red.), Badania marketingowe: metody, techniki i obszary aplikacji na współczesnym rynku / red. nauk. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2016
- W. Popławski, E. Skawińska, Badania marketingowe w zarządzaniu organizacją, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa, 2012.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Infrastruktura wykorzystywana w PWSliP w Łomży do realizacji programu studiów na ocenianym kierunku jest nowoczesna i zapewnia osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się. Również w obecnej sytuacji epidemicznej Uczelnia udostępnia studentom specjalnie platformy elektroniczne do synchronicznego udziału w zajęciach, a także stanowiska komputerowe tym, którzy zgłaszają takie potrzeby. Ponadto Uczelnia dba o modernizację bazy dydaktycznej pozyskując na ten cel fundusze zewnętrzne poprzez udział w dedykowanych projektach. Jednak poważne zastrzeżenia budzi relatywnie słaba dostępność w bibliotece wielu pozycji literatury polecanej w sylabusach - stwierdzono w wylosowanej grupie brak ok. 40% pozycji literatury podstawowej. Zaleca się więc uzupełnienie tych deficytów, np. poprzez katalogi w dostępnych zasobach elektronicznych.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

- Zaleca się, aby Uczelni zwiększyła dbałość o zapewnienie dostępu do literatury polecanej w sylabusach.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Budowanie oczekiwanych powiązań Uczelni z otoczeniem społeczno-gospodarczym na Wydziale Nauk Społecznych i Humanistycznych realizowane jest przede wszystkim poprzez współpracę z powołaną w styczniu 2018 r. Radą Praktyków przy WNSiH, w skład której na kierunku zarządzanie, wchodzi zarówno przedstawiciele administracji samorządowej, jak i przedsiębiorcy. Rada Praktyków przy WNSiH jest organem doradczo-konsultacyjnym, mającym wpływ na rozwój strategii WNSiH oraz programy studiów i proces kształcenia. W dotychczasowych spotkaniach Rady Praktyków omawiano i opiniowano: programy studiów wraz z proponowanymi specjalnościami oraz koncepcję praktyk powiązanej z przygotowaniem prac dyplomowych. Współpraca uczelni z otoczeniem społeczno-gospodarczym obejmuje większość reprezentowanych podmiotów na spotkaniu. Rodzaj, zakres i zasięg działalności tych firm jest zgodny z wyzwaniem zawodowego rynku pracy. Na wniosek interesariuszy zewnętrznych wprowadzono: dodatkowe zajęcia z analizy finansowej, nową specjalność nazwaną *Logistyczna obsługa klienta* oraz wprowadzenie do zajęć jak najwięcej elementów praktycznych. Ważnym głosem doradczym ze strony pracodawców, w zakresie specjalności Logistyczna Obsługa klienta, były postulaty, by zwrócono uwagę (ze względu na sytuację epidemiologiczną), żeby treści kształcenia w ramach poszczególnych przedmiotów były bardziej ukierunkowane na aspekty funkcjonowania firmy w sieci. Wśród projektów WNSiH realizowanych we współpracy z interesariuszami zewnętrznymi wyróżnić należy:

1. W 2019 roku zespołowe wypracowanie koncepcji oraz przeprowadzenie badań nt. *Uwarunkowania rozwoju przedsiębiorczości w skali lokalnej (Łomża i powiat łomżyński)*.

W ramach tematu badawczego zostały przeprowadzone badania ankietowe 300 przedsiębiorstw, we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Łomży, Parkiem Przemysłowym Łomża oraz studentami. Wyniki badań były prezentowane podczas Plenarnego Posiedzenia Komitetu Nauk o Pracy i Polityce Społecznej Polskiej Akademii Nauk, które odbyło się w PWSliP.

2. W listopadzie 2019 roku podpisana została umowa z Prezydentem Miasta Łomża, Wójtem Gminy Piątnica i Wójtem Gminy Łomża oraz Rektorem PWSliP, mająca na celu opracowanie dla tych trzech jednostek wspólnej strategii promocji regionu i pozyskiwania inwestorów zewnętrznych oraz wzmocnienia pozycji lokalnych firm. Umowa jest w trakcie realizacji.
3. W 2020 roku podpisano Porozumienie z HEXA BANK Spółdzielczy w Piątnicy, którego celem jest fundowanie stypendiów prywatnych dla najlepszych studentów kierunku zarządzanie. W ramach umowy student będzie otrzymywał przez ostatni rok studiów stypendium w wysokości 1500 zł, odbędzie praktyki w firmie oraz po ukończeniu studiów ma zapewnioną pracę.
4. Współorganizowanie szkolenia nt. Praktyczne aspekty odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych w świetle aktualnych przepisów oraz dotychczasowego orzecznictwa.
5. Organizacja szkolenia z wypełnienia wniosków o przyznanie płatności w aplikacji eWniosek Plus przy współpracy z ARiMR. Ze szkolenia mogli skorzystać studenci.
6. Udział pracowników Zakładu Zarządzania w pracach Rady Gospodarczej przy Prezydencie Miasta Łomża jako członków (Przewodniczący Rady Gospodarczej) oraz jako ekspertów pełniących funkcję doradczą.

Zajęcia dydaktyczne na kierunku zarządzanie studia I oraz II stopnia prowadzone są nie tylko przez pracowników etatowych Uczelni, lecz również przez współpracowników, będących przedstawicielami administracji publicznej (samorządowej i państwowej np. Wójt, Burmistrz, Urząd Pracy), jak również zajmujących stanowiska kierownicze w przedsiębiorstwach prywatnych. Prowadzenie zajęć przez osoby posiadające doświadczenie praktyczne pozwala studentom na nabycie wiedzy i umiejętności w szczególności w zakresie interpretacji i prawidłowego stosowania procedur administracyjnych, organizacji działalności, sprawnego komunikowania się w organizacji, współpracy w zespole czy też samodzielnego podejmowania decyzji. System ten wzmacnia także związek samej Uczelni, ale w szczególności kształcenia realizowanego na kierunku zarządzanie z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Pracodawcy nie brali dotychczas udziału w obronach prac dyplomowych. Absolwenci kierunku nie mają większych problemów ze znalezieniem pracy – misja „Kształcimy praktyków”. Szereg inicjatyw, dedykowanych m.in. studentom kierunku zarządzanie, podejmuje Biuro Karier, które podjęło się doradztwa w zakresie: przedsiębiorczości, zakładania działalności gospodarczej, tworzenia dokumentów aplikacyjnych czy też pozyskiwania środków z UE.

Inną formą monitorowania form współpracy Uczelni z otoczeniem społeczno-gospodarczym i jej wpływu na program studiów i doskonalenie jego realizacji jest uwzględnienie opinii pracodawców, wyrażanych w prowadzonych przez PWSliP badaniach ankietowych „Ankieta dotycząca dostosowania

do potrzeb rynku pracy zakładanych efektów kształcenia” oraz „Analiza zgodności zakładanych efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy” – w badaniach wzięło udział 22 przedstawicieli pracodawców, 36 studentów oraz 12 nauczycieli akademickich. W wyniku przeprowadzonej oceny zespół oceniający stwierdził, że na uczelni działania, które mają na celu różnicowanie i poszerzanie form współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym na rzecz podnoszenia jakości kształcenia są prowadzone, ale powinny te działania zostać zintensyfikowane. ZO rekomenduje częstsze weryfikacje programu studiów oraz wprowadzenie rocznych planów działań dla Rady Praktyków, by w jeszcze większym stopniu wykorzystać ogromny potencjał członków RP.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest właściwa ze względu na rodzaj, zakres i zasięg działalności instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym pracodawców, z którymi Uczelnia współpracuje w zakresie projektowania i realizacji programu studiów, ponieważ są one zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz wynikającymi z nich obszarami działalności zawodowej/gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwymi dla kierunku. Współpraca ma charakter stały i przybiera zróżnicowane formy, adekwatne do celów kształcenia i potrzeb wynikających z realizacji programu studiów i osiągania przez studentów efektów uczenia się. Liczba partnerów zewnętrznych, związanych z prowadzonym kierunkiem, zakres i charakter współpracy są właściwe. Prowadzone przeglądy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami dają wartościową informację zwrotną, która jest wykorzystywana do rozwoju i doskonalenia współpracy, a w konsekwencji programu studiów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Proces umiędzynarodowienia stanowi jeden z kluczowych obszarów zapisanych w Strategii Rozwoju PWSliP w Łomży (cel strategiczny 2.4). W Raporcie samooceny Uczelnia zadeklarowała, że celem nadrzędnym rozwoju kierunku jest stałe zwiększanie wskaźników umiędzynarodowienia oraz że oceniany kierunek studiów jest otwarty i przyjazny dla cudzoziemców. Potwierdzeniem tych

deklaracji jest 45 umów bilateralnych zawartych w ramach programu Erasmus+ z uczelniami zagranicznymi (w tym również spoza UE: Białoruś, Kirgistan, Ukraina, Gruzja), na których studenci ocenianego kierunku mogą realizować część swojego programu studiów. Z tych możliwości korzysta jednak relatywnie niewielu studentów - od roku akademickiego 2013/2014 w ramach programu Erasmus+ wyjechało łącznie 9 studentów, w tym 8 z I stopnia studiów, a 1 osoba z II stopnia. Kolejnych 8 studentów wyjechało w tym okresie na praktyki zawodowe. Większe natężenie mobilności można zaobserwować w odwrotnym kierunku - z zagranicznych uczelni na studia z zarządzania do Łomży przyjechało w tym samym okresie 57 studentów (w tym dwóch w bieżącym roku akademickim). Na anglojęzycznej stronie internetowej Uczelni umieszczona jest lista przedmiotów dostępnych dla studentów zagranicznych – w 2020/21 katalog przedmiotów obejmuje 15 pozycji za 62 ECTS. Niestety mankamentem jest to, że nie ma dodatkowych informacji (np. sylabusów) o tych przedmiotach w języku angielskim. Warto jednak zarekomendować otwarcie możliwości uczestnictwa polskich studentów w angielskojęzycznych zajęciach, przygotowywanych przez pracowników Wydziału dla zagranicznych studentów w ramach oferty Erasmus+.

Z programu Erasmus+ korzystają również nauczyciele akademicy - w ostatnich 6 latach wyjechało 16 nauczycieli w celach szkoleniowych, bądź prowadzenia zajęć. Ponadto w 2017 r. zorganizowano konferencję pracowników Zakładu Zarządzania oraz pracowników Wydziału Administracji Publicznej MRU w Wilnie, podczas której podpisano nową umowę o współpracy. Koordynacją działań związanych z wymianą międzynarodową zajmuje się Dział Współpracy z Zagranicą, a dodatkowo powoływani są Koordynatorzy Wydziałowi oraz Koordynatorzy Kierunkowi. Kompetencje i zadania poszczególnych komórek i koordynatorów zostały opisane w przedstawionych podczas wizytacji dokumentach. Podstawowym aspektem procesu umiędzynarodowienia jest zapewnienie studentom w programie studiów zajęć z języka angielskiego, które zgodnie z założonymi efektami uczenia się (Z1P_U14, Z2_U09) zaliczają na poziomie B2 na studiach licencjackich oraz B2+ na studiach magisterskich. Ponadto studenci mają możliwość poszerzenia kompetencji językowych poprzez uczestnictwo w zajęciach prowadzonych przez wykładowców przyjeżdżających z zagranicznych uczelni partnerskich. W ramach programu Erasmus+ w latach 2013-2020 poprowadziło otwarte wykłady w języku angielskim 16 wykładowców z 6 państw, a od roku akademickiego 2017/18 w Uczelni pracowało 2 stypendystów programu Fulbrighta jako ETA (English Teaching Assistant).

Należy zauważyć, że w Raporcie samooceny zadeklarowano również, że w celu podniesienia kompetencji językowych studentów, od roku akademickiego 2019/2020 wybrane tematy z części przedmiotów są realizowane w języku angielskim (co najmniej jeden wykład/ ćwiczenie) oraz dodatkowo przedstawiana jest literatura uzupełniająca do przedmiotu w języku angielskim. Jednak po weryfikacji przedstawionej dokumentacji oraz sylabusów nie można potwierdzić takich działań, również podczas wizytacji nie uzyskano potwierdzenia tej deklaracji przez studentów. Rekomenduje się więc zaktywizowanie działań w wyznaczonym kierunku.

Uczelnia prowadzi ocenę i monitoring umiędzynarodowienia procesu kształcenia poprzez przygotowanie corocznych sprawozdań Dziekana Wydziału, w oparciu o szczegółowe dane z Działu Współpracy z Zagranicą. Dodatkowo od roku akademickiego 2019/2020 przeprowadzana jest analiza stopnia umiędzynarodowienia przez Wydziałowe Komisje ds. Jakości Kształcenia i przez Uczelnianą Radę ds. Jakości Kształcenia.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Podstawowym aspektem procesu umiędzynarodowienia jest zapewnienie studentom w programie studiów zajęć z języka angielskiego, które zgodnie z założonymi efektami uczenia się (Z1P_U14, Z2_U09) zaliczają na poziomie B2 na studiach licencjackich oraz B2+ na studiach magisterskich. Ponadto studenci mają możliwość poszerzenia kompetencji językowych poprzez uczestnictwo w zajęciach prowadzonych przez wykładowców przyjeżdżających z zagranicznych uczelni partnerskich. W ramach programu Erasmus+ w latach 2013-2020 otwarte wykłady w języku angielskim prowadziło 16 wykładowców. Uczelnia umożliwia studentom i nauczycielom akademickim udział w wymianie międzynarodowej w ramach Erasmus+, jednak relatywnie niewielu z tej możliwości korzysta - w ostatnich 6 latach na zagraniczne uczelnie partnerskie wyjechało w sumie 17 studentów z kierunku zarządzanie oraz 16 nauczycieli. Natomiast większe strumienie studentów w ramach Erasmus+ napływają na Uczelnię do Łomży, gdzie w ostatnich 6 latach 57 studentów zagranicznych studiowało na kierunku zarządzanie. Uczelnia prowadzi ocenę i monitoring umiędzynarodowienia procesu kształcenia poprzez przygotowanie corocznych sprawozdań Dziekana Wydziału, a ponadto analiza stopnia umiędzynarodowienia prowadzona jest również przez Wydziałowe Komisje ds. Jakości Kształcenia i przez Uczelnianą Radę ds. Jakości Kształcenia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Studenci ocenianego kierunku studiów otrzymują kompleksowe wsparcie w całym procesie uczenia się. Działania Uczelni są ukierunkowane na studenta, przyjmują zróżnicowane formy adekwatne do potrzeb studenckich.

W przypadku studiów na kierunku o profilu praktycznym bardzo istotne jest wsparcie studentów w kontaktach z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Uczelnia wyszła naprzeciw takim potrzebom poprzez utworzenie Rady Praktyków przy Wydziale Nauk Społecznych i Humanistycznych. Jej podstawowymi zadaniami są: zaangażowanie w proces kształcenia poprzez konsultowanie programów studiów i zagadnienia jakości uczenia dla wszystkich kierunków studiów i studiów podyplomowych prowadzonych na WNSiH oraz propozycji ich modyfikacji, zmian oraz podejmowania

nowych działań związanych z kształceniem, pomoc w organizacji praktyk studenckich jak również podejmowanie wspólnych inicjatyw mających na celu popularyzację nauki, organizację konferencji, forum, seminariów, warsztatów z udziałem studentów, wykładowców i pracodawców. Dodatkowo, na Uczelni realizowany jest projekt „KPK – Kompleksowy Program Kształcenia w PWSliP”, dzięki któremu studenci mogą podnieść swoje kompetencje zawodowe i komunikacyjne poprzez uczestnictwo w bezpłatnych kursach takich jak: obsługa programu Księga podatkowa i ryczałt WAPRO Kaper, zarządzanie projektami Prince 2 Foundation, wystąpienia publiczne. Dzięki projektowi KPK studenci kierunku zarządzanie I stopnia, w ramach programu studiów, realizują przedmiot *Symulacje biznesowe*. Ten przedmiot prowadzony jest przez praktyków, co umożliwi studentom dobry start na rynku pracy. Jednostka zapewnia także wsparcie w rozpoczęciu prowadzenia własnej działalności gospodarczej poprzez projekt „Czas na rozwój z Biurem Karier”, w ramach którego doradcy zawodowi i ds. przedsiębiorczości udzielają informacji o możliwościach pozyskania środków na prowadzenie działalności gospodarczej.

Uczelnia przyjęła różnorodne systemy motywacyjne, m. in. stypendium rektora, zwolnienie z opłat za studia niestacjonarne dla osób spełniających konkretne warunki, prywatne stypendia oraz Indywidualny Tok Studiów (ITS). Aby student mógł ubiegać się o przyznanie ITS niezbędne jest zaliczenie pierwszego roku studiów oraz uzyskanie średniej ocen na poziomie co najmniej 4,3 za wszystkie zrealizowane przedmioty przewidziane programem studiów. Prywatne stypendia są natomiast fundowane 4 najlepszym studentom kierunku *zarządzanie* przez firmę Sonarol. W ramach porozumienia zawartego z Uczelnią, student ostatniego roku otrzymuje jednorazowe stypendium w wysokości 1500 zł., odbywa praktyki w siedzibie firmy oraz ma zapewnione miejsce pracy po ukończeniu studiów. Ponadto Uczelnia prowadzi rozmowy, aby w przyszłości móc zapewnić studentom więcej możliwości pozyskania stypendiów prywatnych.

Studenci studiów niestacjonarnych mogą również ubiegać się o całkowite zwolnienie z opłaty czesnego za dany semestr studiów, jeśli uzyskali średnią ocen 5.0 za ubiegły rok lub częściowe zwolnienie z opłaty czesnego za dany semestr studiów, jeśli uzyskali średnią ocen 4.8 za ubiegły rok studiów. W obu wymienionych przypadkach dodatkowym wymogiem jest działalność naukowa, której efektem jest współautorstwo publikacji naukowych. Studenci nie wiedzą jednak o takiej możliwości, co skutkuje brakiem wniosków o przyznanie takiego stypendium w ramach kierunku zarządzanie. W związku z powyższym, rekomenduje się przeprowadzenie akcji promocyjnej mającej na celu poinformowanie studentów o możliwości zwolnienia z opłat w przypadku wysokich wyników w nauce i działalności naukowej na studiach niestacjonarnych. Należy także rozważyć, czy wymóg współautorstwa artykułu naukowego jako kryterium kwalifikacyjnego do tego stypendium jest właściwy pod względem profilu praktycznego kierunku.

W PWSliP prężnie działa Rada Uczelniana Samorządu Studentów (RUSS), która corocznie finansowana jest z budżetu Uczelni na podstawie przedstawionych na początku roku prawdopodobnych wydatków. RUSS organizuje liczne wydarzenia oraz aktywnie uczestniczy w procesie podnoszenia jakości kształcenia na Uczelni. Największym wydarzeniem kulturalnym organizowanym przez RUSS są coroczne Juwenalia, które stanowią część Tygodnia Kultury Studenckiej. Odbywają się wtedy liczne koncerty oraz wydarzenia angażujące różnorodne grupy wiekowe (np. Nestoralia, Miejski Dzień Dziecka), co pokazuje, że Uczelnia jest ważną częścią społeczności miasta Łomża. Kolejnym wydarzeniem cieszącym się ogromną popularnością są Jasełka Bożonarodzeniowe, podczas których, w roku 2019, wykonywana była kolęda Cicha Noc w języku migowym. Jest to efekt dużego zainteresowania studentów uczestnictwem w przedmiocie ogólnoakademickim z języka migowego,

którzy pomimo zakończenia przedmiotu dalej rozwijali swoje umiejętności w tym zakresie. Samorząd dostosował też swoją aktywność do panującej epidemii. Zorganizowany został wolontariat, w ramach którego studenci mogą np.: pomagać dzieciom uczyć się i odrabiać lekcje, czy robić zakupy i pomagać seniorom.

Kolejnym cyklicznym wydarzeniem organizowanym w PWSliP jest Ogólnopolski Tydzień Karier (OTK) organizowany od 2014 przez Biuro Karier. W ramach OTK studenci mają możliwość spotkania się ze specjalistami z różnych branż oraz mogą uczestniczyć w warsztatach prowadzonych przez różnorodne spółki, a także doradztwie grupowym i indywidualnym. Wydarzenie to ułatwia studentom wybór ich ścieżki kariery oraz często wskazuje im alternatywne możliwości rozwoju.

Przedstawiciele samorządu uczestniczą w pracach nad doskonaleniem systemu wsparcia jako członkowie Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia. Aktywnie uczestniczą w dyskusjach prowadzonych w w/w gremiach oraz przedstawiają potrzeby środowiska studenckiego. Pozytywnie należy ocenić, że wszystkie zmiany w programach studiów oraz utworzenie nowych kierunków jest konsultowane ze studentami, a następnie opiniowane przez Radę Uczelnianą Samorządu Studentów. Studenci stanowią także ponad 50% składu komisji stypendialnej, co wnosi wiele istotnych informacji w procesie rozpatrywania wniosków.

Kolejnym pozytywnym aspektem jest system wsparcia oferowany studentom z niepełnosprawnościami. Jednostką odpowiedzialną na Uczelni za opiekę nad studentami z dysfunkcjami jest Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnością. Już w trakcie rekrutacji, kandydaci mogą zgłaszać się do pracowników Uczelni w celu uzyskania wsparcia. Po podjęciu studiów przez osobę z niepełnosprawnością, pracownik Uczelni kontaktuje się telefonicznie lub za pomocą poczty elektronicznej, informując o różnych możliwościach zapewnienia wsparcia oraz zaprasza studenta na rozmowę z pracownikami Działu Kształcenia i Spraw Studenckich, aby ustalić jego indywidualne potrzeby oraz możliwości pomocy. Studentom z niepełnosprawnością przysługuje możliwość ubiegania się o indywidualną organizację studiów, zmiany warunków uczestnictwa w zajęciach oraz formy egzaminów i zaliczeń (np. dodatkowy czas), przypisanie asystenta, korzystanie z różnorodnych sprzętów wspomagających proces kształcenia (np. pętle indukcyjne) oraz alternatywnej formy zaliczenia zajęć z wychowania fizycznego. Uczelnia nawiązała także kontakt z Miejskim Przedsiębiorstwem Komunikacyjnym w Łomży, dzięki czemu wszystkie pojazdy stojące na przystankach zlokalizowanych obok Uczelni są wyposażone w obniżany pomost oraz ustalone zostały najdogodniejsze dla studentów trasy przejazdu autobusów. Studentom posiadającym orzeczenie o stopniu niepełnosprawności przysługuje także świadczenie pomocy materialnej.

W przypadku problemów studenci zgłaszają się do wybranych przez grupę starostów. Starości przekazują tę informację do opiekunów lat, a ci kontaktują się z odpowiednimi osobami, które pomagają rozwiązać dany problem. Studenci ocenianego kierunku wskazują, że taki system zgłaszania skarg i wniosków jest dla nich odpowiedni. Rozwiązane w ten sposób zostały mankamenty z różnymi wykładowcami, czy problemy związane z niepoprawnie funkcjonującym kołem naukowym.

Studenci wizytowanego kierunku szkoleni są przez Samorząd Studentów z zakresu praw i obowiązków, gdzie poruszana jest także tematyka sposobu postępowania w sytuacjach zagrożenia. W przypadku pojawienia się problemów z nauczycielami akademickimi, studenci mogą je zgłaszać poprzez ankiety studenckie, które analizowane są później przez kierownika Zakładu, Dziekana i Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia. Należy pochwalić bogatą ofertę pomocy

psychologicznej oferowanej przez PWSliP, gdzie studenci mają możliwość skorzystania z pomocy psychologa przy Biurze Karier, pracownika Poradni Psychologicznej numer 1, z którą współpracuje Uczelnia. Ponadto można również liczyć na pomoc ze strony pracowników administracyjnych lub nauczycieli akademickich.

Uczelnia, z powodu panującej pandemii, prowadzi zajęcia dydaktyczne z wykorzystaniem metod kształcenia na odległość. Studenci kierunku zarządzanie otrzymali prostą do zrozumienia, pisemną instrukcję obsługi używanej w PWSliP platformy (Moodle). Studenci na spotkaniu z ZO PKA wyrazili swoje zadowolenie z prowadzenia zajęć z tej formie, ponieważ stwarza ona warunki najbardziej zbliżone do kształcenia w sposób tradycyjny, m. in. poprzez możliwość włączenia kamery czy podzielenia się na grupy robocze pracujące w oddzielnych "pokojach" wirtualnych. Niepokój wzbudza jednak wynik ankiety studenckiej przeprowadzonej w celu oceny jakości kształcenia na odległość wprowadzonego w czasie zawieszenia zajęć dydaktycznych w semestrze letnim roku akademickiego 2019/2020, gdzie studenci informują, że kształcenie głównie odbywało się w formie przesyłania materiałów pocztą elektroniczną. W bieżącym semestrze sytuacja ta wygląda o wiele lepiej, należy jednak zadbać o adekwatny balans pomiędzy nauczaniem synchronicznym a asynchronicznym.

Nauczyciele akademicy dostępni są na konsultacjach w wymiarze minimum 2 godzin na tydzień, których terminy można znaleźć za pośrednictwem portalu USOS Web. Terminy te są aktualne, a także dostosowane do formy studiów, na jakich dany nauczyciel akademicki prowadzi zajęcia (dla studentów studiów niestacjonarnych konsultacje odbywają się w piątki po południu lub soboty). Do różnych form studiów dostosowane są również godziny pracy dziekanatów (dla studiów stacjonarnych są one otwarte od poniedziałku do piątku z wyłączeniem śród, a dla studiów niestacjonarnych w piątki po południu i soboty rano). Studenci ocenianego kierunku zwrócili uwagę na zadawalającą obsługę dziekanatu, gdzie można załatwić niezbędne sprawy nawet poza oficjalnymi godzinami przyjęć.

Na Wydziale Nauk Społecznych i Humanistycznych funkcjonuje Studenckie Koło Naukowe Młodych Przedsiębiorców Cash Flow, które, podobnie jak RUSS, jest finansowane z budżetu Uczelni na podstawie przewidywanych rocznych wydatków. Koło naukowe działa przy Zakładzie Zarządzania i to właśnie stamtąd jest też opiekun naukowy koła. Głównymi celami koła jest zdobycie nowych doświadczeń i umiejętności praktycznych związanych z pracą w grupie, nawiązywaniem kontaktów z otoczeniem społeczno-gospodarczym oraz podejmowanie prac badawczych i ich popularyzowanie. W ostatnich latach reprezentanci koła zorganizowali liczne szkolenia, które umożliwiały studentom praktyczne przygotowanie do pracy i prowadzenia własnej działalności gospodarczej. Tematami poruszonymi podczas szkoleń było między innymi wypełnianie wniosków o przyznanie płatności w aplikacji eWniosekPlus, czy wypełnianie wniosków o przyznanie pomocy na operacje typu "Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej". Koło naukowe brało także udział w Miejskim Dniu Dziecka 2019, na który jego członkowie przygotowali liczne gry i konkursy dotyczące ekonomii. Kolejnym przedsięwzięciem, którym może poszczycić się SKN jest organizacja Międzynarodowego Dnia Przedsiębiorczości, w ramach którego odbywał się turniej "Monopoly" o puchar Rektora. W rywalizacji wzięły udział zespoły polskie jak i międzynarodowe, co pokazuje, że SKN potrafi skutecznie zainteresować studentów swoją działalnością.

W Uczelni prowadzona jest ankietyzacja, w ramach której studenci mogą oceniać pracę kadry dydaktycznej (przygotowanie do zajęć, obiektywność, sposób odnoszenia się do studentów, sposób przekazywania wiedzy) oraz zostawić dodatkowe komentarze i uwagi. Rekomendowane jest jednak

wprowadzenie ankietyzacji na temat administracji, dostępnej infrastruktury, czy oferowanego przez Uczelnię systemu wsparcia oraz rozszerzenie obecnej ankiety dotyczącej pracy kadry dydaktycznej. Zakres pytań zawarty w ankiecie uniemożliwia przeprowadzenie rzetelnej analizy jakości dydaktyki prowadzonej w ramach kierunku zarządzanie. Analiza elementów takich jak adekwatność zakres materiału poruszanego na przedmiocie, umiejscowienie przedmiotu w programie studiów, przystępność używanego języka, poziom zaangażowania studenta w oceniany przedmiot, liczba godzin zrealizowanych w ramach przedmiotu (w porównaniu do liczby godzin zamieszczonych w sylabusie), czy też dostosowanie materiału do wymagań rynku pracy jest niezbędna, aby zadbać o holistyczną ocenę jakości kształcenia na kierunku z perspektywy studenckiej.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Studenci kierunku zarządzanie otrzymują kompleksowe wsparcie w uczeniu się. Podejmowane przez Uczelnię działania można uznać za systematyczne, adekwatne do indywidualnych potrzeb studentów oraz przybierające różnorodne formy. Jednymi z metod wsparcia najbardziej wyróżniającymi się dostosowaniem do potrzeb studentów są: indywidualizacja wsparcia w rozwoju kariery i wejściu na rynek pracy oraz stworzenie warunków umożliwiających studiowanie na zasadzie równych szans dla osób z niepełnosprawnościami. Uczelnia podejmuje działania mające na celu ulepszanie systemu wsparcia studentów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Uczelnia zapewnia dostęp do Biuletynu Informacji Publicznej, gdzie dostępne są akty prawne, takie jak: Misja Uczelni, Statut, uchwały Senatu, Zarządzenia Rektora, uchwały Rady Uczelni, uchwały Rad poszczególnych wydziałów, strategia Uczelni oraz inne akty prawa wewnętrznego. Na stronie internetowej można również odnaleźć zasady doskonalenia jakości kształcenia zarówno na Uczelni, jak i podstawowych jednostkach organizacyjnych. Ponadto szczegółowe informacje na temat kierunku zarządzanie prowadzonego na I i II stopniu znajdują się na stronie internetowej Uczelni, z której użytkownik przekierowywany jest na stronę internetową Wydziału Nauk Społecznych

i Humanistycznych. Wyżej wymienione wiadomości są dostępne publicznie, bez żadnych ograniczeń dotyczących grona odbiorców.

Informacje dotyczące rekrutacji na studia I oraz II stopnia można znaleźć na stronie internetowej Uczelni, gdzie osoby zainteresowane mogą zapoznać się z ofertą Wydziału, harmonogramem, kryteriami i wskaźnikami rekrutacji oraz dowiedzieć się jakie są wymagane dokumenty. Użytkownik może także zostać bezpośrednio przekierowany na stronę internetową Systemu Rekrutacji Elektronicznej, gdzie musi się zarejestrować, aby być rozpatrywanym w akcji rekrutacyjnej.

Na stronie internetowej Wydziału Nauk Społecznych i Humanistycznych znajdują się ważne informacje związane ze studiowaniem na ocenianym kierunku. Można znaleźć tam: regulamin studiów, programy i plany studiów, harmonogram roku akademickiego, wzory wniosków w formie edytowalnej, zasady realizacji praktyk zawodowych, zasady dyplomowania, informacje o oferowanych stypendiach oraz pomocy materialnej, możliwościach mobilności studenckiej, współpracy międzynarodowej oraz godziny otwarcia dziekanatów. Dodatkowo, niezbędne informacje studenci mogą zdobyć także podczas konsultacji z nauczycielami akademickimi, w trakcie pierwszych zajęć czy szkolenia organizowanego dla studentów pierwszego roku z praw i obowiązków studenta, które przeprowadza Samorząd Studencki we współpracy z pracownikami dziekanatu.

W serwisie USOS Web znajdują się informacje takie jak: terminy konsultacji nauczycieli akademickich, sylabusy przedmiotów oraz terminarz poszczególnych zajęć. Informacje te są dostępne bez ograniczeń dotyczących grona odbiorców, jednak nie są w pełni kompletne. Z wylosowanej grupy przedmiotów, około 5% z nich nie miało dostępnych sylabusów oraz niektóre sylabusy były nieuzupełnione (brakowało takich informacji jak np. odniesienie efektów uczenia się zdobywanych w ramach przedmiotu do efektów kierunkowych). Przykłady takich przedmiotów to: *finanse publiczne*, *kierowanie zespołem handlowców*, *ochrona własności intelektualnej*, czy *zarządzanie jakością w handlu i usługach*. Dodatkowo, brakuje sylabusów dla specjalności *zarządzanie finansami przedsiębiorstwa*, czyli przedmiotów realizowanych podczas trzeciego i czwartego semestru jak również sylabusów dla wszystkich przedmiotów realizowanych w ramach specjalności *logistyczna obsługa klienta*, co stanowi około 50% wszystkich sylabusów dla przedmiotów oferowanych w ramach studiów II stopnia. Sylabusy sprawdzane i uzupełniane są rokrocznie przez wyznaczonego do tego pracownika Zakładu, jednak wyżej wymienione błędy wskazują, że rozwiązanie to nie przynosi zadowalających rezultatów. W związku z tym, ZO PKA zaleca Uczelni uzupełnienie portalu USOS Web o wymienione wyżej informacje, które są niezbędne dla studentów jak i kandydatów do świadomego wyboru i realizacji przedmiotów w trakcie studiów oraz stworzenia sprawnego, usystematyzowanego sposobu monitorowania poprawności i kompletności informacji w systemie USOS Web. Dodatkowe informacje takie jak: oceny z zaliczeń i egzaminów, średnia ocen, przydział do grup zajęciowych, konkretny plan zajęć dla studenta danego kierunku dostępne są dopiero po zalogowaniu na konto studenckie. Uczelnia na bieżąco informuje i prowadzi akcję promocyjną poprzez wykorzystanie nowoczesnych narzędzi społecznościowych, takich jak strona uczelni, grupy dla studentów, grupy dla zainteresowanych badaniami naukowymi i grupy dla zainteresowanych doradztwem zawodowym na portalu społecznościowym Facebook. Kolejnym skutecznym sposobem zainteresowania potencjalnych kandydatów na studia jest organizacja Dnia Otwartego PWSliP oraz wirtualnego odpowiednika - stworzenie strony Misja Student (<https://www.pwsip.edu.pl/misjastudent/>).

Część informacji dostępnych na stronach internetowych nie jest jednak łatwa do znalezienia, czego przykładem może być zaszywanie informacji o ofercie Akademickiego Ośrodka Rozwoju Osobistego i Społecznego FOCUS w zakładce aktualności (post opublikowano 26.03.2020). Studenci, którzy nie wiedzą o istnieniu takiej jednostki mogą mieć ogromne problemy z uzyskaniem o niej informacji. Pewne informacje dostępne na stronie internetowej mogą wprowadzać także chaos informacyjny jak np. umieszczenie informacji o przedmiotach prowadzonych w języku angielskim, do których nie ma dostępnych sylabusów w języku angielskim oraz bez zaznaczenia, że przedmioty te realizowane są jedynie dla studentów przyjeżdżających do PWSliP w ramach programu Erasmus+. Zespół oceniający PKA rekomenduje więc zaktualizowanie strony internetowej.

Wyżej wymienione braki i nieprawidłowości wynikają z pobieżnego systemu monitorowania informacji dostępnych publicznie. System monitorowania publicznego dostępu do informacji miał zostać wprowadzony w semestrze letnim roku akademickiego 2019/2020, jednak tak się nie stało, ponieważ nadeszła pandemia. Studenci nie mają też sformalizowanej możliwości oceny publicznego dostępu do informacji czy jakości umieszczanych na stronie informacji, np. w postaci ankiet lub cyklicznie organizowanego spotkania z opiekunem rocznika. Mogą oni jedynie zgłaszać telefonicznie lub pocztą elektroniczną pewne braki, które zauważyli na stronie internetowej Uczelni, jak np. niedziałająca zakładka. Jednostka prowadząca oceniany kierunek nie zbiera także informacji na temat dostępu do informacji z perspektywy nowoprzyjętych studentów, czyli niedawnych kandydatów na studia. W związku z wyżej wymienionymi brakami, ZO PKA rekomenduje utworzenie systemu prowadzenia monitoringu publicznego dostępu do informacji dostosowanego do nauczania w formie zdalnej jak i stacjonarnej, np. w postaci ankiety, przeprowadzanej raz na dwa lata, dostępnej dla wszystkich interesariuszy wewnętrznych jak i zewnętrznych (kandydaci, studenci, absolwenci, nauczyciele akademicki i pracodawcy).

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Wydział umożliwia wszystkim interesariuszom (kandydatom na studia, studentom, pracodawcom, absolwentom i innym) częściowy, publiczny dostęp do informacji, które są cyklicznie uaktualniane i dopasowane do wyżej wymienionych grup odbiorców. Poważne zastrzeżenia budzą nieprawidłowości związane z sylabusami, takie jak:

- brak, w systemie USOS Web, sylabusów dla trzeciego i czwartego semestru specjalności zarządzanie finansami przedsiębiorstwa oraz wszystkich sylabusów dla specjalności logistyczna obsługa klienta, co stanowi około 50% wszystkich sylabusów na studiach II stopnia,
- w wylosowanej grupie przedmiotów realizowanych na studiach I stopnia, brak, w systemie USOS Web, około 5% sylabusów przedmiotów,
- w wylosowanej grupie przedmiotów, niekompletność wszystkich informacji, które są niezbędne w sylabusie, jak np. odniesienie przedmiotowych efektów uczenia się do kierunkowych efektów uczenia się.

Zaleca się więc uzupełnienie tych danych, niezbędnych do studiowania jak i świadomej rekrutacji na studia. Strony internetowe Uczelni i Wydziału oferują informacje dotyczące rekrutacji, regulamin studiów, programy i plany studiów, harmonogram roku akademickiego, wzory wniosków, zasady realizacji praktyk zawodowych i zasady dyplomowania. Niektóre ważne informacje są jednak trudne do znalezienia lub błędne.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

Zespół oceniający PKA zaleca dodanie brakujących sylabusów oraz uzupełnienie tych niekompletnych do każdego z przedmiotów realizowanych na kierunku zarządzanie, jak również wprowadzenie przez Uczelnię skutecznych działań projakościowych, które zapobiegą powstawaniu zdiagnozowanych nieprawidłowości w przyszłości.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Wyznaczona została osoba lub zespół osób sprawująca/sprawujących nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad kierunkiem studiów, określone zostały w sposób przejrzysty kompetencje i zakres odpowiedzialności tej osoby/zespołu osób, w tym kompetencje i zakres odpowiedzialności w zakresie ewaluacji i doskonalenia jakości kształcenia na kierunku zarządzanie, zmiany oraz wycofanie programu studiów dokonywane jest w sposób formalny, w oparciu o oficjalnie przyjęte procedury. Zadania te realizuje Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia.

Przyjęcie na studia odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów opisane w kryterium 3.

Przeprowadzana jest systematyczna ocena programu studiów. Ocena ta jednak nie identyfikuje ryzyk oraz nie umożliwia doskonalenia formalnego programu studiów na co wskazują zalecenia w kryteriach 1, 5, 9.

Systematyczna ocena programu studiów jest oparta o wyniki analizy miarodajnych oraz wiarygodnych danych i informacji, których zakres i źródła powstawania są trafnie dobrane do celów i zakresu oceny, obejmujących co najmniej kluczowe wskaźniki ilościowe postępów oraz niepowodzeń studentów w uczeniu się i osiąganiu efektów uczenia się, prace etapowe, dyplomowe oraz egzaminy dyplomowe, informacje zwrotne od studentów dotyczące satysfakcji z programu studiów, informacje zwrotne od nauczycieli akademickich i pracodawców, informacje dotyczące ścieżek kariery absolwentów. Jednakże informacje zwrotne od studentów są ograniczone jedynie do ocen nauczycieli oraz nie uwzględniają warunków studiowania oraz wsparcia w procesie uczenia się. Problemem jest również niski poziom responsywności na ankiety, który uniemożliwia uogólnianie ocen.

W systematycznej ocenie programu studiów biorą udział interesariusze wewnętrzni (kadra prowadząca kształcenie, studenci) oraz interesariusze zewnętrzni (pracodawcy, absolwenci kierunku) na co wskazują silne relacje Uczelni z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Wnioski z systematycznej oceny programu studiów są wykorzystywane do ustawicznego doskonalenia tego programu, jednakże brak w pełni wiarygodnych informacji uniemożliwia część działań doskonalących.

Jakość kształcenia na kierunku jest poddawana cyklicznej zewnętrznej ocenie przez PKA, a wyniki tej oceny są wykorzystywane w doskonaleniu jakości kształcenia na tym kierunku.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Na ocenianym kierunku zostały przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz prowadzone są systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia. Zapewniony jest udział kadry akademickiej oraz studentów w powyższym procesie; również prowadzona współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym zapewnia udział interesariuszy zewnętrznych. Przeprowadzana jest systematyczna ocena programu studiów, a także monitorowany jest stopień osiągania zakładanych efektów uczenia się na podstawie cyklicznie zbieranych danych i informacji. Monitorowanie programu studiów prowadzone jest na prawie wszystkich rodzajach zajęć i na prawie każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania. Wnioski z analizy programów wykorzystywane są przy jego doskonaleniu.

1. Niski stopień responsywności ankiet oraz ograniczenie ankiety studenckiej jedynie do oceny nauczycieli, nie zapewnia w pełni wiarygodnej informacji w zakresie oceny programów.
2. Pozytywne opinie studentów w przedmiocie programu studiów i realizacji samego kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się generalnie pozwalają na przyjęcie wniosku, że działania doskonalące podejmowane przez Wydział są skuteczne w ograniczonym zakresie - nie prowadzą one do pełnego unikania błędów formalnych w procesie kształcenia: błędy w formułowaniu efektów uczenia się, braki w literaturze podstawowej, późne reakcje Uczelni na zmiany prawne, brak dostępności do sylabusów.
3. Zmiany wprowadzane przez Uczelnie wynikają z rekomendacji formowanych przez zewnętrzne jednostki, a nie są one dokonywane w oparciu o wewnętrzny system jakości. Jakość kształcenia na kierunku jest poddawana cyklicznej zewnętrznej ocenie, a wyniki tej oceny są wykorzystywane w doskonaleniu jakości kształcenia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

- Zwiększenie wewnętrznej skuteczności polityki jakości w celu eliminacji ryzyk prawnych, infrastrukturalnych i związanych z dostępnością do informacji publicznej.
- Zwiększenie zwrotności ankiet studenckich oraz rozszerzenie ankiety na ocenę przedmiotów, infrastruktury i wsparcia w procesie uczenia się prowadzące do wzrostu wiarygodności informacji w zakresie oceny programów.

4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)

Zalecenie

Brak

Charakterystyka działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności oraz ocena ich skuteczności

Brak

Przewodniczący zespołu oceniającego

Dr hab. Jakub Brdulak